

Šríla Baladéva Vidjábhúšana

Šrí Vedánta-sjamantaka
Drahokam Sjamantaka Vedánty

cz: CC-BY-SA bh. Jan Mareš, 2016

Obsah

Prathama kirana
První paprsek světla
Pramána-nirnaja
Důkazy pravdy

Dvitíja kirana
Druhý paprsek světla
Sarvešvara-tattva-nirnaja
Nejvyšší Osobnost Božství

Tritíja kirana
Třetí paprsek světla
Džíva-nirúpana
Individuální duše

Čaturtha kirana
Čtvrtý paprsek světla
Prakrititva-nirúpana
Hmota

Pañčama kirana
Pátý paprsek světla
Kála-tattva-nirúpana
Čas

Šaštha kirana
Šestý paprsek světla
Karma-tattva-nirúpana
Činnost

Epilog

Prathama kirana
První paprsek světla
Pramána-nirnaja
Důkazy pravdy

1 Necht' nádherný měsíc Pána Čaitanji, měsíc, který odhaluje věčnou podobu Nejvyšší Osobnosti Božství, měsíc, který vytváří velké vlny v zaplavujícím oceánu transcendentní blaženosti, měsíc, který učil pravdu Rúpu Gósvámího a Sanátana Gosvámího, měsíc, který

odstraňuje temnotu, vyjde v našich srdcích.

2 Pro pochopení pravdy je třeba důkazů. Filozof Čárváka přijímá pouze důkazy přímého smyslového vnímání (pratjaka). Filozofie vaišéšika přijímá smyslové vnímání i logiku (anumána). Pataňdžali a pseudo-Kapila přijímají smyslové vnímání, logiku, slova (šabda) a analogie (upamána). Mímámsakové přijímají smyslové vnímání, logiku, slova, analogie a také odvození (arthapatti) a nemožnost neexistence (anupalabdhi). Stoupenci Purán přijímají smyslové vnímání, logiku, slova, analogie, odvození, nemožnost neexistence, tradici (aitihja) a ekvivalenci (sambhava). My vidíme tyto všechny jako důkazy pravdy. Tímto způsobem existuje osm druhů důkazů pro nalezení pravdy: smyslové vnímání, logika, slova, analogie, odvození, nemožnost neexistence, tradice a ekvivalence.

3 V rámci smyslového vnímání, což je nejnižší druh důkazu, osoba říká: „Vidím to na vlastní oči.“ Pak je tu logika. Někdo může vidět kouř stoupající z vrcholu hory. I přesto, že nevidí žádný oheň, díky logice ví, že jde o požár.

Nyní budeme uvažovat o slovech. Slova mohou být obyčejná, jako je například výrok: „Na břehu roste pět stromů“, nebo slova mohou být také slova Véd, jako výrok: „Ti, kdo chtějí odejít do Svargalóku, by měli provádět agništoma-jagju.“ Lze také vidět, jak je jedna věc podobná druhé. To se nazývá analogie. Příkladem toho je výrok: „Vůl je něco jako kráva.“ Rovněž lze odvodit jedno ze druhého. Když slyšíme slova: „Obloustlý Dévadatta celý den nejedl“, lze odvodit, že možná jí v noci.

V rámci nemožnosti neexistence lze pochopit: „V této situaci není možné, aby nebyla k dispozici nádoba.“ Tímto způsobem se předpokládá existence nádoby. V rámci ekvivalence lze uvažovat: „Deset je automaticky zahrnuto ve stu. Je-li tedy přítomno sto, pak je v něm také přítomno deset.“

Tradice je obecné porozumění. Příkladem je obecně přijímaný výrok, jako: „Pod tím banjánem žije jakša.“ Další příklad je zvednutí deseti prstů, což znamená deset nádob nebo jiných předmětů. Tímto způsobem existují různé druhy důkazů.

4 Z těchto různých druhů filozofů, Čárváka, který přijímá jako důkaz pouze přímé vnímání, říká: „Zmatený blázen plný pochybností nemůže pochopit pravdu. Proto bychom neměli přijímat názory druhých, neboť to mohou být jen zmatení hlupáci plní pochybností a neschopní pochopit skutečnou situaci, i když ji vidí na vlastní nedokonalé oči. Pokud se tyto osoby snaží mluvit o věcech mimo hmotný svět, inteligentní osoby neuvěří ničemu, co říkají.“

5 V těchto slovech Čárváka nicméně, i když neochotně, používá nástroje logiky. Proto se stává terčem posměchu. „Ó Čárváko, který přijímáš jako důkaz pouze přímé smyslové vnímání, proč smutně vzdycháš, když máš podezření, že je tvá žena těhotná se svým milencem?“ Osoba, která nikdy nepřijímá slova druhých, protože je považuje za nespolehlivé blázny, a nikdy nepřijímá proces logiky, odvozování jedné věci od druhé, musí, protože opustila všechny ostatní zdroje poznání, nicméně přijmout výroky druhých jako pravdu.

6 Slova (šabda) a analogie (upamána) jsou dva různé druhy důkazů. Vaišéšikové filozofové přijímají analogie jako důkaz. Analogie se liší od logiky. To vysvětlíme později. Přímé vnímání, logika a slova jsou první druhy důkazů. Analogie a ostatní druhy důkazů jsou v jiné kategorii. To říkají vaišéšikové filozofové.

7 V rámci analogie může být vůl srovnán s krávou. Slova „Vůl je jako kráva“ používají nástroje logiky. Inteligentní osoba musí zvážit, jak jsou si vůl a kráva podobní. To využívá logiku. Tato osoba také musela na vlastní oči vidět, jak jsou si vůl a kráva podobní. To

využívá přímé vnímání. Proto analogii nelze řadit do kategorie oddělené od logiky a přímého vnímání.

8 (Nyní budeme uvažovat o odvození). Osoba, která nejí během dne, nezůstane obtloustlá, pokud nebude jíst v noci. Proto myšlenka „Jeho obtloustlost je důkazem, že jí v noci“ používá nástroje logiky. Protože je tato osoba obtloustlá, někdo si myslí: „Musí jíst v noci. Nejí-li v noci a znovu se postí během dne, pak nemůže zůstat obtloustlý.“ Osoba, která se postí ve dne i v noci, nemůže zůstat obtloustlá. Proto odvození také používá nástroje logiky.

9 Nemožnost neexistence také není samostatný druh důkazu. Předpokládat, že je nemožné, aby nádoba nebo jiný předmět nebyly přítomny, znamená, že někdo viděl na vlastní oči situaci, která vyžaduje přítomnost nádoby. Proto se důkaz zvaný „nemožnost neexistence“ neliší od přímého vnímání. Ekvivalence, kdy někdo říká: „Deset je automaticky zahrnuto ve stu“, využívá nástrojů logiky. **Tradice se nestane zdrojem důkazů, pokud chybí víra v mluvčího.** Proto je tradice rovněž zahrnuta v rámci důkazů písma. V konečném smyslu existují pouze tři druhy důkazů: přímé vnímání, logika a písmo. Osoby, které chtějí najít čistou pravdu, přijímají tyto tři jako pravé druhy důkazů.

10 Smyslové vnímání může vnímat jen to, co je poblíž a hrubé. Nemůže vnímat věci příliš blízko nebo příliš daleko. Například oči mají pouze omezenou schopnost vidět ptáka letícího po obloze. Také nevidí řasenku, kterou jsou ozdobené. Dokonce i hrubé věci, nacházejí-li se v mysli, nemohou být vnímány vnějšími smysly. Proto lze říci: „Očima nevidím myšlenky své mysli.“ Smyslové vnímání nemůže vnímat věci, které jsou skryté, zastíněné, přemožené jinými věcmi, neviditelné nebo jsou původními složkami směsi. Tímto způsobem nelze očima vidět hvězdy během dne, protože jsou přemožené sluncem. Nelze ani vidět potenciál mléka stát se jogurtem. Nelze ani vidět mraky pršící uprostřed oceánu. Nelze vidět ani atom.

11 Smysly někdy nedokáží vnímat ani to, co je velmi blízko. Například lze říci: „Očima bez pomůcek Jagjadatta nemůže vidět, že jeho hlava byla oholena trikem kouzelníka s mystickými schopnostmi.“ I když ji nelze vnímat přímo smysly, pravda může být často odvozena z jistých příznaků. To je využití logiky. Tímto způsobem když někdo vidí kouř na vrcholu hory, může odvodit existenci požáru, a když po kouři následuje déšť, může odvodit, že déšť oheň uhasil.

12 Když smyslové vnímání i logika selžou, mohou být k poznání pravdy použity jiné nástroje. V některých situacích povaha slov sama odhaluje pravdu. Tak hory pojmenované Himálaja odhalují svým jménem, že je na nich sníh (hima). Také slovo „ratnálaja“ (zdroj drahokamů) naznačuje, že v takovém místě jsou přítomny drahokamy. Také drahokam Súrjakánta nám říká svým názvem, že začne hořet, když je vystaven slunečnímu záření. Důkaz, který zvuk tímto způsobem podává, je nezávislý jak na smyslovém vnímání tak na logice. Tento důkaz není smyslovým vnímáním nebo logikou potvrzen ani vyvrácen. Zvuk je tedy náš milý přítel a rádce. S jeho pomocí můžeme vidět to, co by pro nás jinak bylo neviditelné.

13 Tak v určité situaci může být někomu řečeno: „Ty jsi desátý.“ Posлуhač pak ví: „Jsem desátý.“ Tímto způsobem je zvuk zdrojem poznání nezávislým na smyslovém vnímání i logice. Tímto způsobem může zvuk rozptýlit iluzi a dokázat pravdu.

14 Lékař používající mantry může pronést mantru „sarpa-dašte tvaji višam násti“ (i když jsi byl uštknut hadem, nemáš v sobě žádný jed), nebo mantru „vahni-taptam angam vahni-tápena samjati“ (končetina poraněná požárem je nyní v klidu), nebo mantru „sauvarnam-bhášitam snigdham“ (teď záříš jako zlato), nebo mantru „ekam evaušadham tri-doša-ghnam“ (nemoc

vyléčí tento lék). Účinnost těchto manter se projevuje samotnými mantrami. Tuto účinnost nevyvrátí smyslové vnímání ani logika. Nasloucháním se osoba naučí: „Oheň je lék na chladné počasí.“ Nasloucháním se naučí o vlastnostech diamantů. Tyto vlastnosti nemůže pochopit obyčejným smyslovým vnímáním – pouhým pohledem na ně. Obyčejnou logikou by se mohlo zdát: „Diamanty jsou kameny, které pocházejí ze země. Kameny řezá železo. Proto lze diamanty řezat železem.“ Tímto způsobem pouhou logikou také nelze poznat pravdu o diamantech. Nasloucháním od zkušeného člověka pochopí: „Diamanty řezou železo.“ Pokud jsou schopny, smyslové vnímání a logika mohou být užiteční přátelé důkazu pocházejícího z naslouchání. Osoba, jejíž hlava byla oholena trikem kouzelníka s mystickými schopnostmi, si nemusí být této skutečnosti vědoma, ale polobůh na obloze na ni může zavolat: „Je tomu tak.“ Stejně tak může někdo slyšet od dobře informovaného člověka: „Železo může řezat obyčejné kameny, ale ne diamant“ nebo „oheň zmírňuje utrpení způsobené chladným počasím“, nebo může věřit slovům člověka, který říká: „Kouř, který jsi viděl na hoře, byl opravdu oheň, a byl opravdu uhašen deštěm. Sám jsem to všechno viděl.“ Když někdo nemůže vidět přímo, pak je nejlepší naslouchat popisu od spolehlivé osoby. Tímto způsobem například od učeného astrologa vyslechne svůj horoskop, o budoucích zatměních slunce nebo jiných podobných věcech.

15 Světci přijímají, že naslouchání výrokům písem je nejlepší způsob, jak dosáhnout poznání. Šruti-šástra uvádí: „Ptám se na Nejvyššího Pána, Osobnost Božství, který je popsán v Upanišadách. Člověk, který nezná učení Véd, Ho nemůže poznat.“

Když se filozofové setkají a diskutují o filozofii, nikdy nedospějí k závěru, který zodpoví jejich otázku, závěr, který všichni přijmou. Proto je třeba vědět, že tyto otázky jsou zodpovězeny pouze ve věčných védských písmech. Šruti-šástra uvádí: „Skutečná pravda je popsána slovy slavných, věčných Véd.“

Smrti-šástra uvádí: „Slova, která promluvil polobůh Brahmá na počátku stvoření, jsou slova Véd. Tato slova nemají začátek ani konec. Jsou slavná a duchovní. Z těchto slov vzešla všechna pravidla náboženství.“

Vzhledem k tomu, že jsou slova Véd prosta čtyř vad – chyb, podvádění, iluze a nedokonalých smyslů – jsou dokonalá a bezchybná.

Dvítíja kirana

Druhý paprsek světla

Sarvešvara-tattva-nirnaja

Nejvyšší Osobnost Božství

1 Nyní vezmeme v úvahu témata této knihy. Je jich pět: 1. Nejvyšší Pán, 2. individuální duše, 3. hmotná příroda, 4. čas a 5. činnost (karma). Nyní rozebereme první téma.

Šruti-šástra uvádí: „Nejvyšší vládce je osoba. Tato Nejvyšší osoba vlastní všechny energie a veškeré poznání. Je svrchovaně blažená. Má celou řadu transcendentních vlastností.

Nejvyšší oplývá poznáním a blažeností. Je věčný a oplývá poznáním. Ví vše. Ví všechno.

Každá Jeho touha je ihned splněna. Je ihned splněna. Je osoba, nejvyšší osoba.“

Ve šruti-šástře je také řečeno: „Nejvyšší Pán je vládcem všech. Nikdy se nerodí. Nikdy nezemře. Meditujeme o tomto Nejvyšším Pánu, Osobnosti Božství. Je vládcem všech ostatních vládců a největším ze všech vládců planet. Každý mu podléhá. Všechny bytosti získávají konkrétní moc pouze od Nejvyššího Pána – ony samy nejsou nejvyšší. Zaslouží si být uctíván všemi polobohy a je nejvyšším vládcem všech vládců. Proto je transcendentní všem druhům hmotných vůdců a vládců a hoden být uctíván všemi. Není nikdo větší než On a je nejvyšší příčina všech příčin.“ (Švetášvatara Upanišad 6.7)

„Ze všeho, co má příčinu, je On příčina i vládce. Nikdo se nestane vládcem, který Mu

vládne.“

2 Šruti-šástra uvádí: „Vezměte prosím na vědomí, že Nejvyšší Pán, Osobnost Božství, se zjevuje v tomto světě svou vlastní vůlí. Nikdy se nerodí.“

Ve smrti-šástře (Bhagavadgítá 4.6) Pán Krišna říká: „Přestože jsem nezrozený a Mé transcendentní tělo nikdy nechřadne a ačkoliv jsem Pánem všech živých bytostí, přesto se zjevuji v každém věku ve své původní transcendentní podobě.“

Ten, kdo zná tuto pravdu o Pánu, dosáhne osvobození. V Bhagavadgítě (4.9) Pán Krišna říká: „Ten, kdo zná transcendentní povahu Mého zjevení a činností, se po opuštění těla již znovu nenarodí v tomto hmotném světě, ale dosáhne Mého věčného sídla, ó Ardžuno.“

3 Zde někdo může protestovat: Není pravda, že Brahmá, Šiva a ostatní polobozi jsou také vládci světa? Na to odpovídám: Ano. Je to pravda. Polobozi jsou vládci, protože jsou velmi kvalifikovaní a mocní. Přesto Pánu Krišnovi patří nejvyšší vláda. Je vládcem všech polobohů. To potvrzuje Švetášvatara Upanišad 6.7 (citovaná výše). Polobozi jsou jako služebníci krále. Služebníkům jsou svěřeny některé královské pravomoci a moc.

Šruti-šástry potvrzují, že všichni polobozi se narodili z Pána Krišny. Šrí Nárájana Upanišad uvádí: „Pán Nárájana, Nejvyšší Osobnost Božství, si přál: „Stvořím nějaké děti.“ ... Poté se z Pána Nárájana zrodil Brahmá. Z Pána Nárájana se zrodil Šiva. Z Pána Nárájana se zrodil Pradžapati. Z Pána Nárájana se zrodil Indra. Z Pána Nárájana se zrodilo osm Vasuů. Z Pána Nárájana se zrodilo jedenáct Rudrů. Z Pána Nárájana se zrodilo dvanáct Áditjů.“

Mahá Upanišad uvádí: „Na počátku stvoření existovala pouze Nejvyšší Osobnost Nárájana. Nebyl Brahmá, ani Šiva. ... Pak Pán Nárájana meditoval a z Jeho čela se zrodila tříoká osoba, která v ruce držela trojzubec. Potom Pán Nárájana stvořil bohatství, pravdu, celibát, askezi a odříkání.“ V této Upanišadě je také řečeno: „Brahmá, jenž má čtyři tváře, se narodil z Pána Nárájana.“

4 Slovo Nárájana znamená „manžel bohyně Lakšmí“. Uvádí se: „Slovo Nárájana znamená ‚manžel bohyně Lakšmí‘.“

5 Ve Šrí Višnu Puráně polobůh Brahmá říká: „Já, stvořitel živých bytostí, jsem se zrodil ze štěstí Pána Nárájana. Šiva, ničitel světů, se zrodil z hněvu Pána Nárájana. Z Pána Nárájana se také zrodil Pán Višnu, který je větší než největší a je udržovatelem světů.“

V Mahábháratě, Mokša-dharmě, Pán Krišna říká: „Praotcové, Šiva a ostatní jsou stvoření Mnou, ačkoliv to nevědí, protože jsou zmateni Mou matoucí energií.“

Čhándogja Upanišad uvádí, že Šiva je syn Brahmy: „Poklony neomylnému Pánu Šivovi, který má tři oči a má také podobu s tisíci očima. Je vládcem světa a karmy. Je expanzí stvořitele Brahmy. Je to jeho nejstarší syn.“

V Šatapatha-bráhmaně, Aštamúrta-bráhmaně, je popsáno zrození Šivy: „Po jednom roce se narodilo dítě. Když plakalo, Brahmá řekl: ‚Dítě, proč pláčeš? Narodilo ses z mé askeze‘. Pak dítě řeklo: ‚Nemám žádné hříchy. Nyní mi prosím dej jméno‘.“

Šrí Varáha Purána uvádí: „Nárájana je Nejvyšší Pán, Osobnost Božství. Z něho se zrodil Brahmá, z něhož se zrodil Šiva.“

Tento vztah, kde se Šiva zrodil z Brahmy, vznikl v jiné kalpě.

6 Zde někdo může protestovat: Není pravda, že jméno Pána Šivy ‚Mahéša‘ (velký pán) je důkaz, že Pán Šiva je Nejvyšší Osobnost Božství, vládce všeho? Na to odpovídám: Ne. Není to, jak si myslíš. Toto jméno má stejný význam jako jméno Pána Indry ‚Mahéndra‘ (velký král). Je chyba si myslet, že jména mahéša a mahéndra potvrzují, že Šiva a Indra jsou Nejvyšší Osobnost Božství. Je pravda, že určitý polobůh se jmenuje indra (král) a je pravda,

že Dhátu-patha (Slovník sloves) potvrzuje: „Indra znamená ten, kdo má nejvyšší moc a bohatství.“ Přesto Indra nemá vládu nade všemi. Navíc vládu, kterou má, dosáhl svými zbožnými činy, provedením sta jagjí. Proto je také nazýván ‚Šatamakha‘ (ten, kdo provedl sto jagjí). Slovo ‚Mahádéva‘ je jako Indrovo jméno. Jeho skutečný význam je ‚ten, kdo je králem polobohů‘. Opravdu svědčí o Šivově velké moci. To je jeho pravý význam. Slovo ‚mahá‘ v Mahéša znamená ‚velký‘, stejně jako když řekneme ‚velký strom‘.

7 Mahábhárata uvádí, že Brahmá a Šiva se stali vládci světa, protože uctívali Pána Višnu, Jagja-purušu, cíl všech jagjí: „Po uctívání Pána Višnu po tisíc jug se jistý věrný oddaný zrodil v lotosovém květu a dosáhl postavení Brahmny, stvořitele světů.“

Samotný Pán Krišna vysvětluje: „V dávných dobách jsem stvořil Brahmnu. Když Mě Brahmá uctíval, potěšil Mě a nabídl jsem mu mnoho požehnání. Na začátku kalpy jsem mu dovolil stát se Mým synem. Pak jsem mu dal vládu nad světem.“

Při utěšování truchlicího Judhišthira Pán Krišna také řekl: „Pán Šiva vykonal velkou sarvamedha-jagju, při níž obětoval všechny živé bytosti, včetně sebe. Pán Šiva vykonal velkou sarvamedha-jagju, při níž obětoval sám sebe. Následkem toho se stal slavným a zářícím. Jeho sláva naplnila všechny světy.“

8 Šruti-šástry vysvětlují, že Pán Šiva se stal ‚pašupatim‘ (vládcem nad zvířatům podobnými lidmi) díky požehnání od Pána Krišny. „Pán Krišna řekl: ‚Můžeš požádat o požehnání.‘ Potom Pán Šiva řekl: ‚Prosím, učiň mě vládcem zvířatům podobných lidských bytostí.‘ Tak se Pán Šiva stal vládcem zvířatům podobných lidských bytostí.“

9 Padma Purána uvádí: „Znovu a znovu Pán Višnu chránil Brahmnu a zachraňoval Vědy.“ Smrti-šástry uvádějí: „Zpíváním svatých jmen Pána Krišny se Pán Šiva zbavil hříchu zabítí bráhmany.“

V Matsja Puráně Pán Šiva říká: „Pak jsem s očima rudýma vztekem svým levým nehtem palce srazil tomu bráhmanovi hlavu. Potom bráhmana řekl: ‚Protože jsi mě připravil o hlavu, i když jsem nevinný, nyní jsi prokletý. Budeš ozdoben lebkami.‘ Pak Šiva řekl: ‚Rozrušený vraždou tohoto bráhmany jsem bloudil po svatých místech na Zemi. Ó bohyně, pak jsem vylezl na Himálaj. Tam jsem potkal slavného Pána Nárájana. Požádal jsem Ho o požehnání. Nehtem se dotkl vlastního boku a z tohoto místa vytekl proud krve. Ó dívka s krásnými stehny, milostí Pána Višnu jsem byl osvobozen od svých potíží. Ale od té doby jsem nosil tisíc lebek. Jsou jako poklad, který jsem našel ve snu.““

10 Pán Višnu zařídil, aby nepřemožitelný Pán Šiva zabil démona Tripuru. Mahábhárata uvádí: „Nejvyšší Pán Višnu se dotkl tětivy neomezeně mocného Šivy. Tak Šiva získal schopnost zabít démona Tripuru.“

Višnu-dharma Purána uvádí: „Ó nejlepší z Kuruovců, když se Pán Šiva připravil zabít démona Tripuru, Pán Brahmá pronesl mystický formuli (kavača) na ochranu Pána Šivy, která popisovala transcendentní podobu Pána Višnu.“

V bitvě s Banásurou Pán Krišna napadl Pána Šivu zbraní vyvolávající zívání. To je popsáno ve Višnu Puráně: „Pán Krišna vypustil zbraň zívání a přiměl Pána Šivu zívat. Pak byli všichni démoni snadno zabiti. Pán Šiva poražený zívající zbraní sestoupil z vozu. Neměl sílu k boji. Byl poražen Pánem Krišnou, jehož vůle není nikdy zmařena.“

11 Ve Šrí Rámájaně Pán Parašuráma říká: „Když polobozi a mudrci viděli Pána Šivu omráčeného a zívajícího, pochopili, že Pán Krišna je mocnější než Pán Šiva.“

Když Pán Šiva dychtil bojovat a porazit přítele Nary Ršiho, Pána Nárájana Ršiho, Pán Brahmá Šivovi poradil, aby se místo toho Pánu Nárájanovi Ršimu odevzdal. To je popsáno v

Mahábháratě: „Pak se Pán Šiva snažil potěšit Pána Nárájana. Odevzdal se Pánu Nárájanovi, Nejvyššímu Pánu, Osobnosti Božství, který žehná svým oddaným.“

Zpíváním svatých jmen Pána Krišny byl Pán Šiva schopen neutralizovat jed kálakúta. To je popsáno ve smrti-šástře: „Pán Šiva pronesl mantru Ačjutánanta Góvinda óm namahá, nabral jed do dlaní a vypil jej.“

12 V době konečného zničení vesmíru Brahmá a všichni ostatní zahynou. Zůstává pouze Pán Nárájana. To je popsáno ve šruti-šástře: „Na počátku stvoření existovala pouze Nejvyšší Osobnost, Nárájana. Nebyl Brahmá, ani Šiva.“

Mahábhárata uvádí: „Když Brahmá, polobozi, pohyblivé a nehybné bytosti a všechny světy splynou s neprojevenou hmotnou přírodou, zůstává jen Nejvyšší Osobnost Božství, Pán Nárájana, vládce všeho.“

Višnu-dharma Purána uvádí: „Brahmá, Šiva, Súrja, Čandra, Indra a všichni polobozi mají moc danou Pánem Višnuem. Když je vesmír zničen, jejich moc je odstraněna. Bezmocně se řítí do záhuby.“

13 Višnu Purána uvádí: „V době zničení vesmíru individuální duše a projevená a neprojevená hmotná příroda zvaná Májá splynou s Nejvyšší Osobností Božství. V té době vše spočívá v Nejvyšší Osobnosti Božství, jehož jméno je Višnu a je oslavován ve Védách a Vedántě.“

Ve Šrímad Bhágavatamu je (10.3.25) je Pánu Krišnovi věnována tato modlitba: „Po miliónech let, v době zničení vesmíru, kdy je vše projevené i neprojevené zničeno silou času, pět hrubohmotných živlů vstoupí do subtilního stavu a projevené kategorie do neprojevené podstaty. V té době zůstáváš jen Ty samotný a jsi známý jako Ananta Šéša-nága.“

Tímto způsobem, protože se Brahmá a Šiva rodí z Pána Krišny a také do Něho vstupují v době zničení vesmíru, je dokázáno, že ani Brahmá ani Šiva nemohou být považováni za vládce Pána Krišny.

14 Takto je vidět, že Brahmá, Šiva a polobozi jsou všichni oddanými Pána Krišny. Šrímad Bhágavatam (1.18.21) uvádí: „Kdo jiný může být hoden jména Nejvyšší Pán než Osobnost Božství Šrí Krišna? Brahmádži shromáždil vodu vycházející z nehtů Jeho nohou, aby ji věnoval Pánu Šivovi jako uctivé přivítání. Tato velmi drahá voda (Gangá) očišťuje celý vesmír včetně Pána Šivy.“

Ve Šrímad Bhágavatamu (3.28.22) je také řečeno: „Požehnaný Pán Šiva se stává o to požehnanějším tím, že nese na hlavě svatou vodu Gangy, která má svůj zdroj ve vodě, jež omyla Pánovy lotosové nohy.“

Další Purána uvádí: „Jedna osoba masíruje nohy Pána Krišny. Další osoba myje nohy Pána Krišny. Další osoba si pokládá nohy Pána Krišny na hlavu. Kdo z těchto tří je nejlepší? Prosim řekni mi to.“

Nrsimha Purána uvádí: „V dávných dobách Brahmá a všichni polobozi uctívali Pána Višnu. Milostí Pána Višnu polobozi dosáhli svých postavení.“

Nárájanija uvádí: „Polobozi a mudrci projevení v nejrůznějších podobách uctívali Pána Višnu s oddaností. Pak jim Pán Višnu přidělil jejich konkrétní postavení.“

Někteří lidé říkají: „Dotýkáme se vody Gangy, která padá ze Šivových končetin, neboť je velmi svatá a očišťující.“

Někteří lidé si myslí, že Gangá je svatá a očišťující, protože se dotkla Šivových končetin. To je pošetilá myšlenka. Tito lidé říkají, že tento citát znamená: „Gangá je svatá a očišťující, protože ji Pán Šiva nesl na hlavě.“ Pravdou je, že se Pán Šiva očistil dotekem Gangy, a to je důvod, proč má moc očistit ostatní.

15 Zde někdo může protestovat: Pán Krišna, aby zachránil Sámbu, uctíval Pána Šivu. Pán Šiva také porazil Ardžunu v souboji. To je popsáno v Mahábháratě. Na to odpovídám: Pán Krišna také uctíval Náradu a mudrce. Tyto činnosti jsou součástí Krišnových zábav. Pak může někdo znovu protestovat: Na hoře Dróna Vjása oslavoval Pána Šivu stovkou modliteb. Řekl, že Pán Šiva je příčinou všech příčin. Na to odpovídám: Jeho modlitby byly ve skutečnosti určeny Pánu Višnuovi, Nadduši v Šivově srdci. Musí tomu tak být, protože nemohou existovat dvě Nejvyšší Osobnosti Božství, a nikdo se nemůže vyrovnat Nejvyšší Osobnosti Božství.

Tímto způsobem je dokázáno svrchované postavení Pána Višna. Nikdo by neměl být zmaten tím, že čte v některých Puránách některé výroky, že Brahmovi nebo ostatním polobohům patří nejvyšší svrchovanost. Tyto výroky jsou v Puránách určených pro osoby pod vlivem kvalit vášně a nevědomosti, a proto by měly být zamítnuty.

16 Matsja Purána uvádí: „Některá náboženská pravidla jsou v kvalitě nevědomosti, některá ve vášni, některá v dobru a některá ve směsích různých kvalit. Ve prospěch lidí polobůh Brahmá pronesl tyto čtyři druhy náboženských pravidel. V dávných dobách Brahmá zaznamenal tyto různé druhy náboženských pravidel v různých Puránách. V nich velebil různá božstva. V Puránách určených pro osoby v nevědomosti Brahmá oslavoval Agniho a Šivu. V Puránách určených pro osoby pod vlivem kvality vášně řekl, že uctívání Brahmy je lepší. V Puránách určených pro osoby ve smíšených kvalitách oslavoval uctívání Sarasvatí a Pitů. Nakonec v Puránách určených pro osoby v kvalitě dobra řekl, že uctívání Pána Višna je nejlepší. Osoby, které následují Purány v kvalitě dobra a stanou se dokonalými v józe, odejdou do nejvyššího duchovního sídla.“

17 Kúrma Purána uvádí: „V Puránách mudrci s ohledem na daný čas a okolnosti popsali bezpočet náboženských obřadů pro uctívání Brahmy, Višna a Šivy. V náboženských obřadech určených pro lidi v kvalitě dobra mudrci uvedli, že uctívání Pána Višna je nejlepší. V náboženských obřadech určených pro lidi v nevědomosti velebili uctívání Pána Šivy. V náboženských obřadech určených pro lidi v kvalitě vášně chválili Pána Brahma.“

Manu vysvětluje, že každá smrti-šástra, která je v rozporu se čtyřmi Védami, by měla být zamítnuta. Říká: „Každá smrti-šástra, které odporuje čtyřem Védám, je zlovolná a zbytečná. Každý, kdo následuje takovou šástru, by měl být považován za zmateného kvalitou nevědomosti. Purány v kvalitě dobra poskytují důkazy, které by měly být přijaty. Jakýkoliv důkaz odporující těmto důkazům by měl být jasně odmítnut.“

Moudří uvažují tímto způsobem. Nejsou zmateni žádnými důkazy v rozporu s Puránami v kvalitě dobra.

18 Pán Višnu má tři energie. Nazývají se pará (duchovní), kšetragna (individuální duše) a májá (iluze). Šruti-šástra (Švetášvatara Upanišad 6.8) uvádí: „Pán Višnu má různé energie.“

Šruti-šástra uvádí: „Pán Višnu je vládcem individuálních duší a hmotné přírody. Je vládcem tří kvalit. Osvobozuje duše uvězněné v koloběhu rození a umírání.“

Višnu Purána uvádí: „Energie Pána Višna je shrnuta do tří kategorií, a to duchovní energie, živé bytosti a nevědomost. Duchovní energie oplývá poznáním, živé bytosti, i když patří do duchovní energie, podléhají zmatku a třetí energie, která oplývá nevědomostí, je vždy viditelná v plodonosných činnostech.“

19 Pán Višnu s využitím své energie pará jako primární síly a své kšetragni (individuálních duší) a máji (hmotných živlů) jako přísad stvořil hmotný svět. To je popsáno ve šruti-šástře: „S využitím částí sebe sama Nejvyšší stvořil hmotný svět.“

20 Tělo a vlastní já Pána Višnu od sebe neliší. Duchovní tělo Pána Višnu je popsáno v těchto slovech šruti-šástry (Gópála-tápaní Upanišad 1.10): „Pán Krišna má oči jako lotosové květy. Jeho pleť je jako monzunový mrak. Jeho oděv je jako blesk. Má dvě ruce. Je bohatý transcendentním poznáním. Je ozdoben girlandou lesních květů. Je Nejvyšší Osobnost Božství.“

Pán Krišna je Nadduše přítomná v každé duši v hmotném světě a v každém atomu hmotné přírody. Popisují Ho tato slova šruti-šástry (Gópála-tápaní Upanišad 1.38): „Krišna je jediný Nejvyšší Pán. Jeho podoba je věčná a oplývá poznáním a blažeností.“

Oplývá transcendentní blažeností, jak je popsáno v těchto slovech šruti-šástry (Gópála-tápaní Upanišad): „Transcendentní tělo Pána Krišny oplývá blažeností.“

21 Pán Višnu se neliší od své transcendentní blaženosti, poznání a dalších neomezených transcendentních vlastností. Šruti-šástra uvádí: „Pán Višnu je totožný se svými transcendentními vlastnostmi. Ty se od Něho neliší.“

Přesto díky konkrétní energii Pána se Jeho vlastnosti zdají být od Něho odlišné.

22 Člověk by měl přemýšlet: „Vlastnosti Pána Višnu se mohou zdát odlišné od Něho samotného, ale ve skutečnosti se neliší.“ Měl by přemýšlet: „Pán Višnu se může zdát být umístěn v čase, ale ve skutečnosti je věčný. Pro Něho je čas věčností.“ Tak se Pán Višnu neliší od žádného ze svých atributů.

23 Myslet si „Pán Višnu není věčný“ je iluze stejně jako „Tato nádoba, kterou teď vidím, neexistuje“ jsou slova člověka pod vlivem iluze. Říci „Pán Višnu je věčný“ není metafora. Není to jako říci „Ten muž je lev“. Slova „Pán Višnu je věčný“ znamenají, že Pán Višnu nikdy nepřestává existovat. Znamenají „Pán Višnu se nikdy nenarodil a nikdy nezemře. Jeho existence je věčná.“ Proto se Pán Višnu neliší od svých atributů. Pokud se Jeho atributy zdají být odlišné od Jeho já, je to pouze zdánlivé.

24 Šruti-šástra (Katha Upanišad 2.1.14) uvádí: „Atributy Nejvyšší Osobnosti Božství jsou jako deště, které spadají stejně na hory a údolí. Ten, kdo si myslí, že se Nejvyšší Pán liší od svých atributů, poklesne.“

Tímto způsobem je nám zakázáno si myslet, že se Nejvyšší Pán liší od svých atributů (dharmán). Nejvyšší Pán není jako obyčejná živá bytost, která má celou řadu vlastností, ale všechny se liší od její původní duchovní totožnosti. Slovo „dharmán“ není v této pasáži použito v tomto smyslu. Pánovy vlastnosti jsou mimo rámec toho, čeho mohou dosáhnout ostatní.

25 Impersonalisté si nemyslí, že se Pán Višnu liší od svých atributů. Také si nemyslí, že Pán Višnu je stejný jako Jeho atributy. Je to proto, že považují Pána Višnu za iluzi.

26 Kdyby Nejvyšší neměl žádné atributy, Jeho jednota se vším, jako atribut, nebude existovat. Pokud nemá žádné atributy, nemůže být se vším jednotný, neboť jednota je atribut. Jak tedy můžeme říci, že se Nejvyšší liší od svých atributů? Z tohoto důvodu je třeba připustit, že Nejvyšší má atributy.

27 Proto má Nejvyšší atributy a je také se vším jednotný. Proto musí mít víc než jeden stav bytí. Tímto způsobem je dokázáno, že Nejvyšší dozajista má atributy.

28 Takto je známo, že Pán Višnu je Nejvyšší Já. V Bhagavadgítě (10.20) Pán Višnu prohlašuje: „Jsem Já sídlící v srdcích všech bytostí, ó Gudákéšo.“

Tvrzení, že je Já, zde Pán Višnu ukazuje svou jednotu se všemi bytostmi. Šruti-šástra uvádí: „Pán Višnu si přál: ‚Stanu se mnoha. Budu otcem mnoha dětí‘.“

Ve Śrímád Bhágavatamu (2.9.33) Pán Višnu potvrzuje: „Brahmo, jsem to Já, Osobnost Božství, existující před stvořením, kdy neexistovalo nic než Já. Neexistovala ani hmotná příroda, příčina tohoto stvoření. To, co vidíš teď, jsem také Já, Osobnost Božství, a to, co zůstane po zničení, budu také Já, Osobnost Božství.“

Tímto způsobem je vidět, že Pán Višnu je Nejvyšší Já.

29 Vzhledem k tomu, že Pán Višnu je Nejvyšší Já, odevzdáním se Mu osoba dosáhne konečné osvobození. Pán Višnu samotný to potvrzuje následujícími slovy (Bhagavadgítá 7.14): „Mou božskou energii, složenou ze tří kvalit hmotné přírody, je velmi obtížné překonat. Ale ti, kteří se Mi odevzdali, ji snadno překonají.“

Pán Višnu také potvrzuje (Bhagavadgítá 18.55): „Poznat Nejvyššího Pána takového, jaký je, lze jedině oddanou službou. A když si je člověk díky této oddanosti Nejvyššího plně vědom, může vstoupit do Božího království.“

Tímto způsobem se slovo „Já“ chápe jako „čistá Nejvyšší Osobnost Božství“. Je skutečný konatel, skutečný poživatel a skutečný znalec. Šruti-šástra uvádí: „Pán Višnu je stvořitel a znalec vesmírů. Je otec všech. Je svrchovaný konatel. Je velké Já. V doprovodu moudrých osvobozených duší si Pán Višnu užívá všech duchovních radostí.“

V Bhagavadgítě (9.26) Pán Krišna říká: „Jestliže Mi někdo s láskou a oddaností obětuje lístek, květinu, ovoce či vodu, přijmu to.“

Zde slova „bhaktjá prajačhati“ naznačují, že Pán jí to, co Jeho oddaní dobrovolně s oddaností nabízejí. Pán to dělá ze svého vlastního přání. Pán Brahmá říká (ŠB 10.14.2), že Pán Višnu je „svěčhamaja“ (svrchovaně nezávislý).

30 Písma uvádějí, že Nejvyšší Osobnost Božství projevuje různé podoby, někdy se dvěma rukama, někdy se čtyřma a někdy s osmi. Jeho dvouruká podoba je popsána těmito slovy Atharva Vědy (Gópála-tápaní Upanišad): „Pán Krišna má oči jako lotosové květy. Jeho pleť je jako monzunový mrak. Jeho oděv je jako blesk. Má dvě ruce. Je bohatý transcendentním poznáním. Je ozdoben girlandou lesních květů. Je Nejvyšší Osobnost Božství. Po Jeho boku stojí bohyně štěstí. Má dvě ruce, tmavou pleť, elegantní vlasy, žlutý oděv, půvabné náušnice a náhrdelník z drahokamů. Drží luk. Je klidný a svatý.“

Taittiríja-šruti uvádí: „Nejvyšší Pán má dvě ruce a dvě nohy. Má deset prstů na ruce a deset na noze. Jeho široká hrud' má 25 měř.“

Rahasjamnaja uvádí: „Sličný Nejvyšší Pán má dvě ruce.“

Sátvata-šástra uvádí: „V duchovním nebi sídlí neomezený, věčný, klidný Nejvyšší Pán, Osobnost Božství, jehož podobu tvoří duchovní poznání. Nemá hmotnou podobu. Ze soucitu ke svým oddaným jim ukazuje svou duchovní podobu. Ukazuje jim svou velkou sličnost, slavnější než mnoho miliónů měsíců. Ve svých dvou rukou se znaky lastury a čakry drží tři světy. Dává svým oddaným dar nebojácnosti.“

Sankaršana-šástra uvádí: „Nejvyšší Pán, Osobnost Božství, září jako čistý křišťál. Má dvě nohy a jednu tvář. Oběma rukama dává dar nebojácnosti. Odstraňuje výsledky karmy.“

31 Čtyřruká podoba Pána Višnu je popsána těmito slovy Višvakséna-samhity: „Nejvyšší Pán, Osobnost Božství, je stvořitel a udržovatel všech světů. Jeho mladistvé duchovní tělo je věčné. Existuje vždy mimo hmotný svět. Vždy Mu slouží čisté, blažené, klidné, věčně osvobozené duše, které před Ním stojí se sepjatýma rukama. Jeho končetiny jsou tmavé. Má čtyři ruce. Doprovázejí Ho bohyně Šrí, Bhú a Níla. Jeho věčná podoba je ozdobena věčnými, čistými, lesknoucími se ozdobami. Má pět zbraní. Drží lasturu a čakru. Odstraňuje vše nepříznivé.“

Šrímad Bhágavatam (10.3.9) uvádí: „Vasudeva pak uviděl právě narozené dítě, které mělo velmi nádherné lotosové oči a ve svých čtyřech rukách drželo čtyři zbraně – šankha, čakra, gadá a padma. Na hrudi mělo znak Šrívatsa a na krku zářící drahokam Kaustubha. Bylo oblečeno ve žlutém oděvu, Jeho tělo bylo načernalé jako hustý mrak, mělo plně vzrostlé rozčuchané vlasy a neobvykle se třpytící přílbu a náušnice díky drahocennému drahokamu vaidúrja. Dítě, ozdobené zářícím opaskem, pásky na rukách, náramky a jinými ozdobami, vypadalo překrásně.“

V Bhagavadgítě (11.46) Ardžuna říká Pánu Krišnovi: „Ó Pane vesmíru, přeji si Tě vidět ve Tvé čtyřruké podobě.“

Pánova osmiruká podoba je popsána těmito slovy Šrímad Bhágavatamu (4.30.7): „Kolem Pánova krku visela květinová girlanda, která Mu sahala až ke kolenům. Tato girlanda soupeřila s krásou bohyně štěstí a zdobila Jeho osm silných a dlouhých paží. S milostivým pohledem a hlasem jako hrom Pán oslovil syny krále Práčinabarhišata, kteří Mu byli zcela odevzdání.“

V Ánanda-samhitě jsou popsány všechny tři tyto podoby: „Vznešená je Pánova osmiruká podoba. Subtilní je Jeho čtyřruká podoba. Nejvznešenější je Jeho dvouruká podoba. Tyto tři podoby Pána je třeba uctívat.“

32 Tak jako drahokam vaidúrja (lapis lazuli) projevuje různé barvy při pozorování z různých úhlů, Nejvyšší Osobnost Božství projevuje mnoho různých podob. Ze všech těchto podob je Jeho dvouruká podoba nejsličnější a má všechny Pánovy transcendentní vlastnosti v plné míře. Ostatní podoby nejsou takové. Šruti-šástra uvádí: „Ostatní podoby Pána se nevyrovnají Jeho dvouruké podobě.“

Zde někdo může protestovat: Pánova dvouruká a jiné podoby jsou všechny na nižší úrovni než Jeho čtyřruká podoba, která vždy setrvává na Vaikunthaloce. Na to odpovídám: To není příliš promyšlená představa. Mahá-Varáha Purána uvádí: „Všechny podoby Nejvyšší Osobnosti Božství jsou věčné. Nikdy se nerodí a nikdy neumírají. Nejsou hmotné. Všechny oplývají blažeností, poznáním a všemi transcendentními vlastnostmi a jsou prosté jakýchkoliv nedostatků.“

Katha Upanišad prohlašuje, že Pánova dvouruká podoba je nejvyšší. Jakákoliv představa, která tomu odporuje, je mylná.

Nejvyšší Pán je totožný s každou ze svých podob. Všechny jsou On. To, že je určitá podoba Pána Jeho původní podoba nebo expanze této podoby nebo expanze expanze, je určováno jen tím, kolik moci se Pán rozhodne ukázat při projevení této podoby. Pouze tímto způsobem jsou některé podoby Pána považovány za vyšší a jiné za nižší. Velcí oddaní Pána prohlašují:

„Pánovy podoby jsou považovány za vyšší či nižší na základě toho, kolik transcendentní moci se Pán rozhodne projevit, když je zjeví.“

33 Nejvyšší Pán, Osobnost Božství, je manžel bohyně štěstí. Jadžur Věda uvádí: „Šrí a Lakšmí jsou dvě manželky Nejvyššího Pána, Osobnosti Božství.“

Atharva Věda uvádí: „Poklony Nejvyššímu Pánu, Osobnosti Božství, který je manželem bohyně Kamaly. Poklony Nejvyššímu Pánu, Osobnosti Božství, který je labutí hrající si v jezeře Manasa myšlenek bohyně Ramy. Poklony Nejvyššímu Pánu, Osobnosti Božství, který v náručí drží bohyni Ramu.“

Bohyně Šrí, Gír déví (Sarasvatí), Lakšmí a Ramá budou popsány později. Zde někdo může protestovat: Šruti-šástra uvádějí: „Nejvyšší je jediný. Není mnohý.“ To ukazuje, že Lakšmí a ostatní bohyně musí být projeveny z matoucí energie Máji. Lakšmí, Sarasvatí a další bohyně nemají podoby duchovního dobra jako duchovní podoba Nejvyšší Osobnosti Božství.

Na tuto pošetilou, zmatenou myšlenku odpovídám: Jako je teplo neoddělitelné od ohně, jsou energie Pána neoddělitelné od Něho. Mají podíl na Jeho povaze. Jsou dokonale duchovní. To

je popsáno ve šruti-šástře: „Pánova energie je duchovní.“

Tímto způsobem se rozumí, že Lakšmí, Sarasvatí a další bohyně, které mají vztah k Nejvyššímu Pánu, jsou všechny duchovní. Višnu Purána uvádí: „Necht' je nám Pán Višnu, který je svrchovaně čistý, Nadduše v srdcích všech bytostí a manžel duchovní bohyně štěstí, milostivý.“

Skanda Purána uvádí: „Pán má hmotnou a duchovní energii. Hmotná energie se projevuje jako vnější podoba netečné hmoty. Bohyně Šrí je Pánova duchovní energie. Má duchovní podobu. Přijímá útočiště u Pána Višnu.“

Skanda Purána, Gíh-stótra, uvádí: „Uctivě se klaním bohyni Sarasvatí. Spočívá na hrudi Pána Krišny. Je to bohyně velmi drahá Pánu Krišnovi. Je věčná, její pleť je světlá a přináší vše příznivé.“ Tímto způsobem je protest zodpovězen.

34 Zde někdo může znovu protestovat: Šruti-šástra uvádí: „Nejvyšší je jediný. Není mnohý.“ To dokazuje, že je Nejvyšší neosobní a nemá žádné vlastnosti. Na to odpovídám: Prosím, neuvažuj tímto způsobem. Tato slova šruti-šástry znamenají, že neexistuje nic, co nemá vztah s Nejvyšším Pánem. Například vztah bohyně štěstí s Pánem je popsán těmito slovy písma: „Ó Nejvyšší Pane, bohyně Šrí je Tvá a bohyně Lakšmí je také Tvá.“

Lakšmí, Sarasvatí a další bohyně mají různé podoby. To je popsáno ve Višnu Puráně:

„Sandhjá, Rátri, Prabhá, Bhúti, Medhá, Šraddhá a Sarasvatí jsou řazeny mezi bohyně.“

Ve Višnu Puráně (1.12.69) je také řečeno: „Ó Pane, Jsi podpora všeho. Tři atributy hládiní,

sandhiní a samvit v Tobě existují jako jedna duchovní energie. Ale hmotné kvality, které působí štěstí, utrpení a směsi obou, v Tobě neexistují, neboť nemáš žádné hmotné vlastnosti.“

Takto je Pánova duchovní energie projevena třemi způsoby. Energie samvit je bohyně Sarasvatí. Energie hládiní je bohyně Lakšmí. Je třeba vědět, že z obou zde uvedených bohyní je první zmíněná ve skutečnosti druhá. Sarasvatí tedy následuje po Lakšmí. Energie poznání (samvit) tedy následuje po energii blaženosti (hládiní).

35 Vzhledem k tomu, že se bohyně Lakšmí neliší od Nejvyššího Pána, je také všudypřítomná. Smrti-šástra uvádí: „Bohyně Lakšmí je matka světů. Je stálá společnice Pána Višnu. Tak jako je Pán Višnu všudypřítomný, je i ona.“

Myslet si, že bohyně Lakšmí se liší od Pána Višnu, ale je přesto všudypřítomná, je falešná, kacířská myšlenka. Tímto způsobem je myšlenka, že bohyně Lakšmí je individuální duše, tak jako mnoho miliónů dalších individuálních duší, vyvrácena. Tak jako Pán Višnu má neomezené transcendentní vlastnosti, má je i bohyně Lakšmí. Písma uvádějí: „Ó bohyně, i kdybychom měli jazyky jako polobůh Brahmá, přesto bychom nemohli popsat všechny Tvé transcendentní vlastnosti. Ó bohyně Lakšmí s lotosovými očima, neopouštěj prosím nikdy své oddané.“

36 Její moc udělit osvobození, podmanit si Pána Višnu a některé další z jejích transcendentních vlastností jsou popsány těmito slovy písma: „Ó bohyně Lakšmí, oplýváš transcendentním poznáním. Jsi dávkyně osvobození. Kdo je slavný jako ty? Tvá podoba je tvořena posvátnými jagjami. Ó bohyně, jogí o tobě vždy meditují, jak odpočíváš na Pánu Višnuovi. Kvůli tobě jsou lidé ochotni vzdát se tří světů. Kvůli tobě jsou skoro mrtví. Z tvého pohledu pocházejí manželky, děti, domov, přátelé, bohatství a štěstí. Ó slavná, z tvého pohledu lidé získávají bohatství a štěstí tohoto hmotného těla. Dosáhnou zničení svých nepřátel. Ó bohyně, pro osoby, na kterých spočinul tvůj pohled, není obtížné dosáhnout pravdomluvnosti, čistoty a celé řady ctností. Ó svatá, lidé, které opustíš, jsou skutečně opuštěni. Lidé, na které pohlédneš, dosáhnou všech ctností. I kdyby předtím neměli žádné ctnosti, získají dobrou rodinu a bohatství. Stanou se slavnými, ctnostnými, požehnanými, ctěnými a inteligentními. Ó bohyně, osoba, na kterou pohlédneš, se stane hrdinnou a mocnou.“

Ó milovaná Pána Višnu, ó matko světů, pokud se od někoho odvrátíš, zjistíš, že všechny jeho ctnosti se změnilly ve hříchy.“

Když Pán Višnu přijímá různé podoby, bohyně Lakšmí také přijímá různé podoby a následuje Ho. Písma uvádějí: „Když Pán Višnu přijme podobu poloboha, bohyně Lakšmí přijme podobu polobohyně. Když přijme podobu člověka, ona přijme podobu ženy. Tímto způsobem přijímá takovou podobu, aby odpovídala podobě Pána Višnu.“

37 Šrí Rádhá je zdrojem všech podob bohyně Lakšmí. Šrí Krišna je zdrojem všech podob Pána Višnu. Puruša-bódhiní Upanišad uvádí: „Pán Krišna se zdržuje v zemi Gókule v Mathurá-mandale. Po Jeho bocích jsou Rádhá a Čandrálalí. Lakšmí, Durgá a ostatní Pánovy energie jsou expanzemi Šrí Rádhhy.“

Jméno Šrí Rádhhy je skryto ve Šrímad Bhágavatamu (2.4.14), kde Šríla Šukadéva Gosvámí uvádí: „Pán Krišna je nejvyšší příjemce požitku v hmotných i duchovních světech, ale přesto si užívá svého sídla v duchovním nebi. Nikdo se Mu nevyrovná, protože Jeho transcendentní bohatství (rádhasá) je nezměrné.“

Brihad-gautamíja tantra uvádí: „Transcendentní bohyně Šrímatí Rádhárání je přímý protějšek Šrí Krišny. Je ústřední postavou pro všechny bohyně štěstí. Má veškerou schopnost přilákat všepřitažlivou Osobnost Božství. Je prvotní vnitřní energie Pána.“

Šrímad Bhágavatam (1.3.28) uvádí: „Všechny výše uvedené inkarnace jsou buď úplné části nebo části úplných částí Pána, ale Pán Šrí Krišna je původní Osobnost Božství.“

Ve Šrímad Bhágavatamu je také řečeno: „Osmý syn Vasudevy a Dévaki je Pán Krišna, původní Osobnost Božství.“

Tritíja kirana
Třetí paprsek světla
Džíva-nirúpana
Individuální duše

1 Nyní budeme hovořit o individuálních duších (džívách). Individuální duše jsou popisovány jako nepatrné částice duchovního vědomí. Šruti-šástra (Mundaka Upanišad 3.1.9) uvádí: „Duše má velikost atomu a může být vnímána dokonalou inteligencí. Tato atomická duše se vznáší v pěti druzích vzduchu (prána, apána, vjána, samána a udána) v srdci a šíří svůj vliv po celém těle vtělených živých bytostí.“

Ve šruti-šástře (Švetášvatara Upanišad 5.9) je také řečeno: „Pokud se koneček vlasu rozdělí na sto dílů a každý se dále rozdělí na sto dílů, má každý díl rozměr duše.“

Vztah Nejvyššího Pána, Osobnosti Božství, s individuálními dušemi je popsán těmito slovy šruti-šástry (Katha Upanišad 2.2.13 a Švetášvatara Upanišad 6.13): „Ze všech věčných bytostí je jedna nejpřednější. Ze všech vědomých bytostí je jedna nejpřednější. Tato jedna věčná vědomá bytost plní touhy všech ostatních.“

Ve šruti-šástře je také řečeno: „Oddaní, kteří uctívají Nejvyššího Pána, Osobnost Božství, dosáhnou věčného klidu. Nikdo jiný skutečného klidu nedosáhne.“

2 Někteří filozofové si mylně myslí, že v konečném smyslu existuje jen jedna duše a tato duše je Nejvyšší. Že existence mnoha různých duší je iluze, stejně jako vozy nebo jiné věci viděné ve snu. Tato falešná představa je jasně vyvrácena ve šruti-šástře, která jasně uvádí, že duše jsou věčně individuální.

3 Každá individuální duše má věčně odlišné vědomí, znalosti a vlastnosti. Šruti-šástra uvádí: „Individuální duše jsou věčné. Každá má individuální povahu, která není nikdy zničena.“ Šruti-šástra uvádí: „Individuální vědomí každé individuální duše nikdy nezaniká.“

I když má individuální duše velikost atomu, naplňuje vědomím každou část vnějšího hmotného těla. Vedánta-sútra uvádí: „Jako slunce naplňuje vesmír světlem, individuální duše naplňuje hmotné tělo vědomím.“

V Bhagavadgítě (13.34) Pán Krišna říká: „Ó synu Bharaty, jako slunce samo osvětluje celý tento vesmír, tak živá bytost, jediná v těle, osvětluje celé tělo vědomím.“

4 „Individuální duše je viděna ve slově ‚já‘. Ve spánku beze snů tato individuální totožnost, toto ‚já‘, zaniká.“ Někteří lidé mohou mluvit tímto způsobem o povaze duše. Nicméně tato falešná představa je vyvrácena ve šruti-šástrě, jež potvrzuje pokračující individuální existenci duše i během spánku beze snů. Šruti-šástra uvádí: „Spal jsem klidně. Nezdály se mi sny.“

5 Duše se liší od vnějšího hmotného těla a také všeho ostatního. Duše také nepodstupuje šest druhů proměn, které mění hmotné tělo. Šrímad Bhágavatam (11.28.24) uvádí: „Individuální duše není vnější hmotné tělo. Není ani smysly, polobozi, životní vzduch, voda, oheň, mysl, to, co je živeno potravou, inteligence, příroda, falešné ego, éter, země, smyslový předmět ani jednota se vším.“

Šrímad Bhágavatam (11.3.38) také uvádí: „Individuální duše se nikdy nerodí, neumírá, neroste a nechřadne. Je znalcem neustále se měnící hmotné oblasti. Je věčná. Nikdy nepřestává existovat. Duše je vědomí. Je chybou si myslet, že duše je dech nebo hmotné smysly.“

6 Individuální duše je dílčí část Nejvyšší Osobnosti Božství. V Bhagavadgítě (15.7) Pán Krišna prohlašuje: „Živé bytosti v tomto podmíněném světě jsou Mé věčné dílčí části.“

7 Individuální duše je konatel činností. Vnímá smyslové předměty. Užívá si požitku. Šruti-šástra uvádí: „Individuální duše získává poznání. Koná jagji a činnosti.“

Ve šruti-šástrě je také řečeno: „Individuální duše si užívají toho, po čem touží.“

Někteří filozofové si myslí: „Individuální duše je nejvyšší konatel, nejvyšší znalec, nejvyšší poživatel.“ Tento nápad je pošetilý omyl. Nejvyšší Pán samotný je nejvyšší konatel, znalec a poživatel. V Mahábháratě, Vana-parvě, Jamarádža říká Mahárádžovi Sómakovi: „Nejvyšší Pán, Osobnost Božství, je sám nejvyšší konatel, znalec a poživatel. Nikdo jiný se nikdy nestane konatelem, znalcem nebo poživatelem jako On.“

8 Zde může někdo protestovat: Činnosti vždy přinášejí utrpení, a proto není možné, aby jakákoliv duchovní bytost byla konatelem činností. To je poselství šruti-šástry. Na to odpovídám: Není to tak, jak si myslíš. Hmotné činnosti jako darša a paurnamása jagji jistě působí nesnáze. Ale duchovní zábavy Pána a Jeho společníků nikdy nepřinášejí problémy nebo utrpení.

9 Pasáže ze šruti-šástry, které zdánlivě prokazují, že duše je v konečném smyslu neaktivní, to ve skutečnosti nedokazují. Povaha duše je vždy viděna jako aktivní, a proto stav, kdy neprovádí žádnou aktivitu, není pro duši možný. Být aktivní je součástí její povahy. To říkají mudrci. Stejně tak pasáže ze šruti-šástry, které zdánlivě prokazují, že u duše nedochází ke změnám myšlenek nebo emocí, to ve skutečnosti nedokazují. Poznání, vlastnosti a další rysy duše mohou podléhat změnám. Přesto, jako se nikdy nemění nebe, duše není nikdy ovlivněna hrubohmotnými změnami, které jsou součástí hmotného světa. Duše zůstává stálá a její existence pokračuje beze změny, a to i v bezesném spánku, jak je vidět ve slovech: „Spal jsem šťastně. Neměl jsem žádné sny.“ Tímto způsobem je vidět, že duše je svou povahou zcela duchovní.

10 Individuální duše jsou závislé na Nejvyšší Osobnosti Božství. Védy uvádějí: „Pán zapojuje živou bytost do zbožných činností, aby mohla být povznesena. Pán ji zapojuje do bezbožných činností, aby mohla jít do pekla. Živá bytost je ve svém štěstí a neštěstí zcela závislá. Vůlí Nejvyššího může jít do nebe nebo do pekla, tak jako je mrak hnán větrem.“
Vedánta-sútra uvádí: „Individuální duše je závislá na Nejvyšším. To je potvrzeno ve šruti-šástrách.“

11 Individuální duše jsou všechny služebníky Nejvyšší Osobnosti Božství. Padma Purána uvádí: „Individuální duše jsou všechny služebníky Pána Krišny. Nikdy nejsou služebníky nikoho jiného.“
Zde někdo může protestovat: Individuální duše nemohou být v konečném smyslu věčnými služebníky Pána Krišny, protože jsou svou povahou beztvaré, neosobní a postrádají vlastnosti. Tato pravda je vidět v nauce písem.
Na to odpovídám: Ne. Není to tak, jak si myslíš. Být služebníkem Pána Krišny je původní povaha individuální duše. Jako se máslo získává ze smetany stloukáním a jako se oheň extrahuje ze dřeva třením, původní povaha individuální duše jako služebníka Pána Krišny se projevuje následováním nauky písem.

12 Uctíváním duchovního mistra individuální duše dosáhne oddané služby Pánu Krišnovi. Tímto způsobem dosáhne skutečného cíle života. Šruti-šástra (Švetášvatara Upanišad 6.38) uvádí: „Jen těm velkým duším, které mají naprostou víru v Pána a duchovního mistra, jsou automaticky odhaleny všechny významy védského poznání.“
Ve šruti-šástře (Brihad-áranjaka Upanišad) je také řečeno: „Osoba, která přijala skutečného duchovního mistra, zná duchovní pravdu. Dosáhne osvobození. Stane se velmi pozhnanou.“
Ve šruti-šástře je také řečeno: „Ten, kdo věrně koná oddanou službu, dosáhne Nejvyššího.“
a „Ve svých meditacích mudrci vidí Nejvyšší Osobnost Božství.“
Šrímad Bhágavatam (11.3.21-22) uvádí: „Každý, kdo vážně touží dosáhnout skutečného štěstí, musí vyhledat pravého duchovního mistra a přijmout u něho útočiště v podobě zasvěcení. Kvalifikace duchovního mistra je, že musí zrealizovat závěr písem uvažováním a být schopen přesvědčit o těchto závěrech ostatní. Tyto vznešené osobnosti, které přijaly útočiště u Nejvyššího Pána a ponechaly stranou všechny hmotné úvahy, je třeba chápat jako pravé duchovní mistry.“
„Tím, že přijme svého duchovního mistra jako Božstvo, které uctívá v srdci, se od něj žák učí vědě oddané služby. Pán Krišna, který se sám dává svým oddaným, je potěšen upřímnou službou tohoto žáka.“

13 Oddaná služba je popsána v písmech. Šruti-šástra uvádí: „Svatý bráhmana spočívá myšlenkami na Nejvyšší Osobnosti Božství.“
Poté, co dosáhnou osvobození, individuální duše dál uctívají Nejvyšší Osobnost Božství. Šruti-šástra uvádí: „Osvobozené duše opěvují Nejvyšší Osobnost Božství.“
Ve šruti-šástře (Rg Věda 1.22.20) je také řečeno: „Osobnost Božství Višnu je Absolutní Pravda, jehož lotosové nohy polobozi vždy touží vidět.“

14 Tímto způsobem je vidět, že Nejvyšší Pán, Osobnost Božství, je sličný a slavný jako měsíc. Má velké množství transcendentních vlastností, energií a vznešených atributů. Věčně vlastní tyto transcendentní vlastnosti v nekonečné míře a individuální duše věčně vlastní podobné transcendentní vlastnosti v nekonečně malé míře. To je věčný rozdíl mezi Nejvyšší Osobností Božství a individuálními dušemi. Tato pravda je dokázána ve všech písmech.

15 Zde někdo může protestovat: Co to říkáš? Nikdy jsem nic takového neslyšel. Říkáš, že se individuální duše liší od Nejvyššího? Šruti-šástra uvádí: „Ó Nejvyšší Pane, já jsem Ty. Co jsi Ty, jsem já. Jsi to.“

Ve šruti-šástře je také řečeno: „Všechno je Nejvyšší. Kdo koho vidí?“

Když dosáhne osvobození, individuální duše a Nejvyšší se již neliší. Vzhledem k tomu, že rozdíl mezi nimi je jen iluze, každý, kdo si myslí, že jsou různí, je hlupák, který má být pokárán. Šruti-šástra (Katha Upanišad 2.1.10) uvádí: „Každý, kdo vidí duši a Nejvyššího jako odlišné, se po smrti znovu narodí a znovu zemře v tomto světě.“

Šruti-šástra také říká: „Ten, kdo si myslí, že to, co je uvnitř něho, se liší od zbytku světa, údajně mimo něho, dosáhne v tomto světě jen strachu.“

16 Na to odpovídám: Není to, jak si myslíš. Šruti-šástra (Švetášvatara Upanišad 4.6 a Mundaka Upanišad 3.1.1) uvádí: „Individuální duše a Nadduše, Osobnost Božství, jsou jako dva spřátelení ptáci sedící na stejném stromě. Jeden z ptáků (individuální nepatrná duše) pojídá ovoce stromu (smyslový požitek poskytovaný hmotnému tělu). Druhý pták (Nadduše) se nesnaží tyto plody jíst, ale jen sleduje svého přítele.“

Ve šruti-šástře (Katha Upanišad 2.1.15) je také řečeno: „Pokud se čistá voda nalije do čisté vody, obě vody si budou podobné. Ó moudrý Náčiketo, prosím věz, že individuální duše je právě taková. Po osvobození se stane slavnou jako Nejvyšší Pán.“

Ve šruti-šástře (Mundaka Upanišad 3.1.3) je také řečeno: „Individuální duše osvobozená z hmotného světa se stává podobnou Nejvyššímu.“

Tímto způsobem je vidět, že po osvobození se individuální duše stává podobnou Nejvyšší Osobnosti Božství. I když jsou si navzájem podobní, Nejvyšší Pán a individuální duše jsou přesto odlišné osoby.

17 To, že po osvobození individuální duše zůstává odlišná od Nejvyšší Osobnosti Božství, je potvrzeno ve smrti-šástře. Ve šruti-šástře (Bhagavadgítě) Pán Krišna prohlašuje: „Tím, že člověk neochvějně setrvá v tomto poznání, může získat transcendentní povahu, která je jako Má vlastní povaha. Až bude v tomto postavení, nenarodí se v době stvoření ani nebude rozrušen v době zániku.“

V písmech je také řečeno: „Individuální duše, jejíž povaha je podobná povaze Nejvyššího Pána, se setká s Nejvyšším Pánem.“

Význam zde je, že individuální duše má duchovní povahu jako Nejvyšší Pán. Jestliže někdo interpretuje tato slova tak, že znamenají, že individuální duše splyne s Nejvyšším Pánem, měl by vědět, že tento výklad je v rozporu s písmem na mnoha místech.

Tvoje interpretace Katha Upanišad 2.1.10 a tvoje tvrzení, že každý, kdo si myslí, že individuální duše a Nejvyšší se liší, je hlupák hodný pokárání, jsou tedy falešné myšlenky, lži, které by měly být odmítnuty moudrými osobami, lži, které jsou v rozporu s jasnými pokyny písem.

18 Někteří lidé mohou věřit, že pasáž písem začínající slovy „tvám vaham asmi bhagavo“ popisuje situaci, kdy se od sebe individuální duše a Nejvyšší neliší. Pravdou však je, že Nejvyšší je všudypřítomný nejvyšší vládce a individuální duše na Něm vždy závisejí. Svým životním vzduchem, schopností mluvit a také v dalších ohledech každá individuální duše vždy závisí na práně (životním vzduchu). To je popsáno v následující diskusi o práně v Čhándogja Upanišad (5.1.15): „Neříká se ‚slova nezávisle hovoří‘. Ani se neříká ‚oči nezávisle vidí‘. Ani se neříká ‚uši nezávisle slyší‘. Ani se neříká ‚mysl nezávisle myslí‘. Je to prána (životní síla), která zajišťuje řeč, zrak, sluch a myšlení.“

To, že je Nejvyšší Pán všudypřítomný, je popsáno v těchto slovech smrti-šástry (Višnu Purána): „Každý, kdo před Tebe předstoupí, byť je to polobůh, je stvořen Tebou, ó Nejvyšší

Osobnosti Božství. Ty jsi stvořitel vesmírů. Jsi všudypřítomný.“

V Bhagavadgítě (11.40) Ardžuna říká Pánu Krišnovi: „Ó Pane, jsi všudypřítomný, a tak jsi vším.“

Pasáž písem začínající slovy „tvám vaham asmi bhagavo“ tedy znamená, že Nejvyšší Pán je všudypřítomný, přítomný v těle, smyslech a všem ostatním i u osvobozených duší. V tomto smyslu je Nejvyšší Pán vším. Jakýkoliv jiný výklad této pasáže písma je k ničemu.

19 Zde někdo může protestovat: Je možné přijmout nebo nepřijmout nepřímý výklad pasáže písma začínající slovy „tvám vaham asmi bhagavo“. Přesto je třeba ignorovat všechny druhy vlastností – vlastností, které začínají všudypřítomností Nejvyššího a nepatrností individuální duše – a místo toho myslet jen na vědomí. Vzhledem k tomu, že oba představují vědomí, Nejvyšší a duše jsou stejné.

Na to odpovídám: To je pošetilý návrh. Nemůžeš se prostě rozhodnout ignorovat věčné vlastnosti Nejvyššího Pána a individuálních duší. Mimochodem, nemůžeš říci nic o Nejvyšším, protože si myslíš, že Nejvyšší se vymyká slovnímu popisu.

20 Zde může oponent říci: Šruti-šástra (Taittiríja Upanišad 2.4.1) uvádí: „Slova nemohou popsat Nejvyššího. Ani Ho mysl nemůže poznat.“ Proto nelze Nejvyššího popsat.

Na to odpovídám: Prosim, neuvažuj tímto způsobem. Tato pasáž znamená, že Nejvyššího nelze popsat úplně. Ne, že se nedá popsat vůbec. Šrímad Bhágavatam uvádí: „Nikdo nemůže popsat Nejvyššího Pána úplně.“

Šruti-šástra uvádí: „Všechny Védy meditují o nohách Nejvyššího Pána.“

V Bhagavadgítě (15.15) Pán Krišna potvrzuje: „Všechny Védy jsou určeny k poznání Mě.“ Představa, že slovo „aprajah“ v Taittiríja Upanišad 2.4.1 znamená, že se Nejvyšší vymyká popisné schopnosti slov, je vyvrácena všemi citacemi z písem.

21 Zde někdo může protestovat: Individuální duše je Nejvyšší odrážející se v nevědomosti. Šruti-šástra uvádí: „Tak jako éter, jež je jediný a nerozdělený, je přítomen v mnoha různých hliněných nádobách, a jako slunce, jež je jedno, se odráží na mnoha různých vodních plochách, tak Nejvyšší Já, jež je jedno, je přítomno na mnoha místech současně.“

Když se hliněná nádoba rozbije, vzduch z jejího vnitřku splyne s celkovým souhrnem vzduchu. Stejným způsobem když je zničena hmotná nevědomost, duše pochopí, že je ve skutečnosti Nejvyšší. Tímto způsobem je dokázána filozofii advaita (jednoty).

Na to odpovídám: Tato slova jsou všechno lži. Tyto myšlenky, že všemocný Nejvyšší je rozsekán na mnoho malých kousků, které tvoří individuální duše, nebo že Nejvyšší je jako vzduch na obloze, nebo že všudypřítomný Nejvyšší je jako slunce na obloze, které se odráží v nevědomosti, jsou všechny velmi pošetilé. Ti, kdo znají pravdu Véd, nikdy nevěří těmto mylným představám filozofie advaita.

22 Zde někdo může protestovat: Čistá vědomá duchovní bytost je jedna a nerozdělená.

Představa, že je duše rozdělena do Nejvyššího Pána a individuální duše, pochází pouze z nevědomosti. Tato nevědomost je jako temnota, která zakrývá oblohu v noci. Když je tma rozptýlena, pak myšlenka, že Nejvyšší a individuální duše jsou různé, je zavržena. Pak je známo, že existuje jen jedna duchovní vědomá bytost.

23 Na to odpovídám: Toto jsou jen neuvážená, nepodložená tvrzení. Tyto popisy iluze nejsou vhodné. Je pravda, že tma někdy zakryje oblohu. Ale tma nevědomosti nikdy nezakryje čisté poznání Nejvyššího Pána. Jak bude poznání patřící Nejvyššímu rozptýleno? Co se změní? Změní se poznání Nejvyššího nebo stav existence, ve kterém se Nejvyšší nachází? Protože je věčný, nemůže Nejvyšší upadnout do iluze. Protože je věčný, Nejvyšší nemění stav, ve kterém

existuje. Jelikož Nejvyšší nikdy neupadá do iluze, jak může být Jeho iluze rozptýlena? Rozptýleny mohou být pouze naše mylné představy o Něm. Zde je klasickým příkladem nepochopení myšlenka, že třpytivý povrch mušle je ze stříbra.

24 Zde někdo může protestovat: Myšlenka, že Nejvyšší a individuální duše jsou různé, je zbytečná myšlenka nepodporovaná výroky písem. Pokud je v písmech někdy vidět tyto popisy, jsou to jen přibližné a neúplné popisy pravdy. Jsou jako výroky: ‚Ráno slunce vychází z východního oceánu a večer vstupuje do západního oceánu.‘ Takový výrok je pouze nepřesné přiblížení, protože slunce nikdy skutečně nevychází z, ani nevstupuje do některého z těchto oceánů.

Na to odpovídám: Tyto výroky jsou pošetilé. Šruti-šástra (Švetášvatara Upanišad 1.6 a 4.7) uvádí: ‚Labuť putuje ve velkém kruhu hmotného života. Když se dozví, že se liší od Nejvyšší Osobnosti Božství, a stane se aktivní v Jeho službě, dosáhne nesmrtelnosti.‘

‚I když tyto dva ptáci sedí na stejném stromě, pták, který jí, je jako poživatel plodů stromu zcela pohroužený v úzkosti a smutku. Ale pokud trpící pták nějakým způsobem obrátí svou tvář ke svému příteli, který je Pán a pozná Jeho slávu, je okamžitě osvobozen ode všech starostí.‘

Tímto způsobem je vidět, že myšlenka, že Nejvyšší a individuální duše jsou jedno, je myšlenka vyvrácená písmem a také zdravým rozumem. Písma jasně uvádějí, že Nejvyšší je všemocný a všudypřítomný a individuální duše jsou nekonečně malé. Myšlenka, že Nejvyšší a individuální duše se od sebe neliší, je iluze, stejně jako iluze myslet si, že na lidské hlavě může vyrůst roh. Tato myšlenka, že Nejvyšší a individuální duše se od sebe neliší, je vyvrácena ve šruti-šástrách, které prohlašují, že Nejvyšší je všemocný a individuální duše jsou Mu podřízené a závisí na Něm. To je vztah Nejvyššího a individuálních duší.

25 Jsou individuální duše totožné s Nejvyšším nebo se od Něho liší? Představa, že individuální duše se neliší od Nejvyššího, a proto myšlenka, že pojetí jejich různosti je nepravdivé, není ve šruti-šástrách přijata jako pravda. Na druhou stranu na mnoha místech šruti-šástry potvrzují, že individuální duše se liší od Nejvyššího. Potvrzují, že Nejvyšší není nikdy nízkého původu a pokleslý. Je věčně dokonalý.

26 Pojetí, že se individuální duše neliší od Nejvyššího, se ve šruti-šástrách nikdy neučí. V případě, že se individuální duše neliší od Nejvyššího, pak učitel, žák ani vyučované poznání nemají žádný význam, protože pak učitel a žák nejsou různé osoby.

27 Zde někdo může protestovat: Vidět, že individuální duše jsou odlišné od Nejvyššího, je jako vidět fata morgánu. Proto není třeba učitele a tvoje námitka o učiteli není platná. Na to odpovídám: To jsou pošetilá slova. Tvůj příklad se sám vyvrací. Fata morgána existuje jen proto, že voda je přítomna na jiném místě. Ty používáš fatu morgánu jako příklad k popsání něčeho, co vůbec neexistuje, abys řekl, že rozdíl mezi individuálními dušemi a Nejvyšším vůbec neexistuje. Závěr tedy je, že ve tvé filozofii není ani učitel, ani žák. Ani tam neexistuje žádná nauka, kterou se lze naučit.

28 Zde někdo může protestovat: Z neznalosti si člověk představuje, že hmotný vesmír existuje, i když je hmotný vesmír ve skutečnosti čistý Nejvyšší. Je to jako zaměnit provaz za hada. Tímto způsobem je dokázána filozofie advaity (jednoty).

Na to odpovídám. Tyto argumenty nebyly pečlivě a pozorně promyšleny. Po pečlivé analýze se rozpadnou. Kdo je ta osoba, která si splete provaz s hadem? Pokud řekneš, že je to Nejvyšší, pak to není možné, protože Nejvyšší vždy setrvává v transcendenci a vždy oplývá poznáním. Pokud řekneš, že je to individuální duše, pak to také není možné, protože ve tvém

pojetí je individuální duše Nejvyšší.

29 Jsou tyto příklady vhodné, nebo ne? Nejsou vhodné pro pochopení povahy Nejvyššího Pána, Osobnosti Božství, neboť tyto příklady se samy o sobě liší od Jeho povahy. Přesto pošetilí lidé, kteří tyto příklady prosazují, nevidí svou vlastní pošetilost. Hlupák si o sobě nemyslí, že je hlupák. Nejvyšší Osobnost Božství existuje mimo příčinu a následek tohoto hmotného světa. Proto Ho nemůže poznat ani filozof vyzbrojený osmi mystickými silami. Příklad vzduchu v hliněných nádobách a jiné podobné příklady jsou všechny odvozené ze světa příčin a následků, prostoru, času a hmotných činností, a nemají tedy žádný vliv na Nejvyšší Osobu, která existuje mimo tento svět. Tyto příklady jsou všechny jako množství fantazií, jako květy, které se v představě vznášejí v oblacích. Nejvyšší Osobnost Božství existuje mimo hmotný svět. Nelze Ho poznat příklady odvozenými z hmotného světa třech věcí: příčin, následků a smíšených příčin a následků.

30 Využitím své duchovní energie (pará-šakti) je Nejvyšší Osobnost Božství vzdálenou příčinou (nimitta) hmotného světa. Využitím své pradhána-šakti a dalších hmotných energií je bezprostřední, neboli hmotnou příčinou (upádána) hmotného světa. Protože je sám složkou, z níž je vytvořen hmotný svět, hmotný svět je vlastně duchovní povahy. To, že je složkou světa, je potvrzeno v těchto slovech šruti-šástry: „Nejvyšší Pán si přál: Stanu se mnoha. Budu otcem mnoha dětí.“

„Na pokyn Pána Višnu Brahmá prováděl askezi. Zmocněn askezí, stvořil tento hmotný vesmír.“

Šruti-šástra (Íša Upanišad 8) uvádí: „Takový člověk musí skutečně znát největšího ze všech, který je nevtělený, vševědoucí, nelze Mu nic vytknout, bez žil, čistý a neznečištěný, soběstačný filozof, od nepaměti plnicí touhy každé bytosti.“

Šruti-šástra uvádí: „Nejvyšší Pán, Osobnost Božství, osobně stvořil tento hmotný svět.“

Višnu Purána uvádí: „O nejlepší z mudrců, Nejvyšší Pán stvořil jak hmotný svět tak věčný duchovní svět. Předstírá, že se rodí a umírá, a zjevuje se v tomto světě a poté mizí.“

Mahábhárata uvádí: „Nejvyšší Pán je skutečný. Askeze je skutečná. Polobůh Brahmá je skutečný. Ze skutečného Nejvyššího Pána, Osobnosti Božství, se rodí mnoho živých bytostí. Proto je hmotný svět plný živých bytostí skutečnost.“

Šruti-šástra uvádí: „Nejvyšší Pán je jeden jediný.“

Nejvyšší Pán zůstává v hmotném světě skrytý. Je jako zelený pták, který vlétne do zeleného stromu a je tedy velmi obtížné ho mezi listím najít.

Tímto způsobem je dokázáno, že je hmotný svět skutečný, neboť byl stvořen svrchovaně skutečným Nejvyšším Pánem, Osobností Božství. Představa, že hmotný svět je neskutečný, je tedy vyvrácena. Šruti-šástra vysvětluje: „Nejvyšší Pán si přál ‚Stanu se mnoha. Budu otcem mnoha dětí‘.“

31 Pokud se někdo zeptá: Jak Nejvyšší upadl do iluze, že se považuje za individuální duši? Pak odpovídám: Nikdy do iluze neupadl. Je svrchovaně nezávislý. Když se zjevuje v hmotném světě, činí tak pouze ze své vlastní vůle a nikdy není zmatený ohledně své vlastní totožnosti. Protože Jeho poznání je věčně dokonalé, nikdy se nepovažuje za individuální duši, nebo skutečného obyvatele hmotného světa. Písma uvádějí: „Je chybou si myslet Nejvyšší je jako obyčejní lidé tohoto světa. Nejvyšší je věčný a neměnný.“

Tímto způsobem je dokázáno, že Nejvyšší Pán nikdy nepodléhá iluzi a nikdy není jako obyčejní obyvatelé hmotného světa. Je vždy duchovní a mimo hmotný svět. Tak jako se stříbřitý lesk mušle liší od skutečného stříbra koupeného na trhu, Nejvyšší Pán se liší od individuálních duší. Tímto způsobem je dokázáno, že všechny individuální duše se liší od Nejvyššího Pána, Osobnosti Božství. Všechny jsou Jeho služebníci.

Čaturtha kirana
Čtvrtý paprsek světla
Prakrititva-nirúpana
Hmota

1 Nyní budeme diskutovat o hmotné přírodě (prakriti). Hmotná příroda se považuje za zdroj tří kvalit, počínaje dobrem. Šruti-šástra (Kalika Upanišad) uvádí: „Hmotná příroda je jako kráva. Nikdy neměla počátek. Je matkou všech živých bytostí. Je černá, bílá a červená. Je to kráva, jejíž mléko plní všechny touhy Pána Višua.“

Smrti-šástra uvádí: „Hmotná příroda se skládá ze tří kvalit. Je matkou hmotných vesmírů. Nikdy se nerodí a nikdy neumírá. Je věčná a neměnná. Říká se o ní, že je polem, na kterém podmíněné duše konají své činnosti.“

2 Hmotná příroda projevuje tři kvality – sattva (dobro), rajas (vášeň), jež je příčinou vášně a utrpení, a tamas (nevědomost), jež je příčinou šílenství a lenosti. Tak jako smrt přichází, když jsou tři dóši – žluč, hlen a vzduch – v dokonalé rovnováze, hmotný vesmír je zničen, když jsou tři kvality rozbouřené, některé se stávají výraznějšími než ostatní a projeví se mahat-tattva a ostatní složky hmotného vesmíru. Když jsou kvality v rovnováze, je hmotný vesmír zničen, a je-li rovnováha porušena, je stvořen. Tyto činnosti opakovaně tvoří a ničí hmotné vesmíry. Tímto způsobem se tři kvality stávají příčinami různých hmotných proměn. Višnu Purána uvádí: „Mahat-tattva (prvotní hmotná příroda) je rozdělena do tří kvalit – dobra, vášně a nevědomosti.“

3 V hmotné přírodě se projevuje falešné ego (ahankára), které je příčinou mylného ztotožňování se duše s vnějším hmotným tělem. Falešné ego se projevuje třemi způsoby v dobru, vášni a nevědomosti. Tyto tři druhy falešného ega se také nazývají „vaikárika“ (dobro), „taidžasa“ (vášeň) a bhúta (nevědomost). Z různých druhů falešného ega v různých kvalitách se projevují různé věci. Z falešného ega v kvalitě dobra se projevují mysl a polobozi, kteří ovládají smysly. Z falešného ega v kvalitě vášně se projevuje deset smyslů. Z falešného ega v kvalitě nevědomosti se projevuje pět druhů smyslových předmětů, počínaje éterem. To popisují tato slova Šrímad Bhágavatamu (11.24.6-8): „Z mahat-tattvy se rodí matoucí falešné ego. Tyto tři druhy falešného ega jsou vaikárika (falešné ego v dobru), taidžasa (falešné ego ve vášni) a támasa (falešné ego v nevědomosti). Falešné ego je příčinou mysli, smyslů a smyslových předmětů. Je přítomno v duchu i hmotě. Z falešného ega v kvalitě nevědomosti se zrodily smyslové předměty. Z falešného ega v kvalitě vášně se zrodily smysly. Z falešného ega v kvalitě dobra se zrodily mysl a jedenáct polobohů.“

Ve Šrímad Bhágavatamu (3.26.23-24) je také řečeno: „Hmotné ego pochází z mahat-tattvy, která se vyvinula z Pánovy vlastní energie. Hmotné ego je obdařeno převážně aktivní energií trojího druhu: dobrou, vášnivou a nevědomou. Právě z těchto tří druhů hmotného ega se vyvíjejí mysl, poznávací smysly, činné smysly a hrubé živly.“

V tomto verši slovo „ca“ (a) znamená „všechny ve stejném pořadí“.

4 Podstata je tato: Smysly jsou dvojího druhu – vnitřní a vnější. Vnitřní smysl je mysl, která je složena z falešného ega v kvalitě dobra, koná činnosti přijímání a odmítání a nachází se v srdci. Podle rozdílných povah různých myšlenkových procesů se tento vnitřní smysl (antahkarana) nazývá mysl, inteligence a falešné ego. Když je mysl zaměřena na hmotné věci, stává se příčinou spoutanosti hmotou. Šruti-šástra uvádí: „Mysl je příčinou jak spoutanosti tak osvobození. Nečistá mysl je plná hmotných tužeb. Čistá mysl je prosta hmotných tužeb.“

Mysl také způsobuje vzpomínání a další podobné činnosti.

5 Vnější smysly jsou tvořeny falešným egem v kvalitě vášně. Jsou dvojího druhu: poznávací a činné. Poznávacích smyslů je pět – uši, kůže, oči, jazyk a nos. Smysl, který vnímá zvuk, se nazývá ucho. U lidí a jiných tvorů sluch sídlí v uchu. U hadů sídlí v očích. Smysl, jenž vnímá dotek, se nazývá kůže. Hmat je přítomen v každé části vnějšího povrchu těla, s jedinou výjimkou nehtů, vlasů a dalších podobných míst. Do té míry, do níž je přítomen ve vnějším povrchu těla život, je přítomen i hmat. Smysl, jenž vnímá podobu, je oko. Smysl, který vnímá chuť, je jazyk. Smysl vnímající pach je nos.

6 Uši a další poznávací smysly vnímají smyslové předměty v éteru a ostatních pěti živlech. Tyto smysly a živly jsou všechny hmotné. Mysl, životní vzduch (prána) a řeč jsou tedy projevené v živlech země, vody a ohně. Jsou popsány těmito slovy šruti šástry: „Ó urozený, mysl souvisí se zemí, prána s vodou a řeč s ohněm.“

7 Druhá skupina smyslů, činné smysly, je také pětičlenná. Jsou to hlas, ruce, nohy, genitálie a konečník. Hlas je smysl, který vytváří řeč. Sídlí v krku, hrudi a souvisejících místech. Védabhášja uvádí: „Jednotlivé slabiky jsou vytvářeny na osmi místech: v hrudi, krku, hlavě, zubech, nosu, na rtech a na patře.“

Protože krávy a ostatní tvorové nemají stejné schopnosti vytvářet různé zvuky na těchto osmi místech, nemají schopnost řeči. Další z těchto činných smyslů je schopnost vytvářet různé předměty, jako jsou řemesla a umění. U lidí a mnoha dalších tvorů tento smysl spočívá v rukách a prstech. U slonů spočívá v chobotu. Dalším smyslem je schopnost přesouvat se z jednoho místa na druhé. U lidí a mnoha dalších tvorů tento smysl spočívá v nohách. U hadů spočívá v hrudi a u ptáků v křídlech. Dalším smyslem je schopnost odstraňovat nečistoty z těla, která sídlí v konečníku. Poslední z těchto smyslů je schopnost poskytovat specifické intenzivní potěšení. Tento smysl spočívá v genitáliích, které také vypouštějí moč.

8 Z falešného ega v kvalitě dobra se projevují Čandra a ostatní polobozi, kteří ovládají těchto 14 smyslů. Mezi těmito Božstvy Brahmá, Šiva a Višnu ovládají vnitřní smysly – mysl, inteligenci a falešné ego. Tímto způsobem jsou živé bytosti schopné činit rozhodnutí, stát se ráznými, určovat svou totožnost a přemýšlet. Dik-pálové, Marutové, Súrja, Varuna a Ašviníkumárové ovládají uši, kůži, oči, jazyk a nos, resp. Tímto způsobem jsou živé bytosti schopné vnímat zvuk, hmatový vjem, tvar, chuť a vůni. Agni, Indra, Upéndra, Jama a Pradžapati ovládají hlas, ruce, nohy, konečník a genitálie. Tímto způsobem jsou živé bytosti schopné mluvit, uchopovat věci, pohybovat se, vyprazdňovat se a užívat si specifického intenzivního potěšení.

9 Z falešného ega v kvalitě nevědomosti se projevuje první pět smyslových předmětů a pak pět hrubohmotných živlů. Nejprve je projeveno falešné ego v kvalitě nevědomosti a pak hrubohmotné živly. Ty se pak mění ve smyslové předměty, které se nazývají tan-mátry. Tak jako se mléko mění v jogurt a nově počatý zárodek v dítě, hrubé živly se mění ve smyslové předměty. Hrubé živly se nazývají bhúty. Smyslové předměty jsou jemné a živly jsou hrubé.

10 Pořadí, v jakém se projevují hrubé živly, je popsáno mnoha různými způsoby. Říká se, že éter se projevil z Nejvyššího Pána. Z éteru se projevil vzduch, ze vzduchu další živly a tak dále. Tímto způsobem šruti-šástra popisuje stvoření hrubohmotných živlů. Subala Upanišad uvádí: „Z falešného ega se projevuje pět hrubohmotných předmětů smyslového vnímání. Ze smyslových předmětů se projevuje pět hrubohmotných živlů. To také popisuje Gópála-tápaní Upanišad. Z falešného ega se projevuje pět smyslových předmětů. Z

nich se projevují, jeden po druhém, hrubé hmotné živly. To popisuje Gópála-tápaní Upanišad. Z falešného ega se projevuje zvuk. Ze zvuku se projevuje éter. Z éteru se projevují zvuk a hmatový vjem. Z éteru se projevuje vzduch. Ze vzduchu se projevují zvuk, hmatový vjem a tvar. Ze vzduchu se projevuje oheň. Z ohně se projevují zvuk, hmatový vjem, tvar a chuť. Z ohně se projevuje voda. Z vody se projevují zvuk, hmatový vjem, tvar, chuť a vůně. Z vody se projevuje země.

11 Pět živlů má specifické vlastnosti. Éter má zvuk a hmatový vjem. Nemá žádné jiné smyslové předměty. Vzduch má chlad na dotek, ale nemá vůni ani teplo. Oheň má teplo a světlo. Voda má chlad na dotek, ale nemá vůni. Země má vůni.

12 Poté, co byly stvořeny hrubé živly, projevíly se v nich smyslové předměty. Po jejich stvoření Pán Višnu, Osobnost Božství, rozdělil pět hrubohmotných živlů do dvou částí. Pak je rozdělil znovu, tentokrát na čtyři části. Tímto způsobem rozdělil hrubohmotné živly. Písma uvádějí: „Nejvyšší Pán rozdělil pět hmotných živlů do dvou částí. Pak každou z nich rozdělil znovu. Pak se podíval na to, jak pět živlů rozdělil.“

13 Potom se z pěti hmotných živlů projevílo čtrnáct planetárních systémů – sedm vyšších planet (Bhúr, Bhuvar, Svar, Mahar, Džana, Tapas a Satja) a sedm nižších planet (Atala, Vítala, Sutala, Rasátala, Talátala, Mahátala a Pátála). Z nich se projevíly čtyři druhy hmotných těl živých bytostí – těla narozená z lúna, z vajec, z potu a ze semen. Lidské bytosti, krávy a další podobní tvorové se rodí z lún. Ptáci, hadi a další podobní tvorové se rodí z vajec. Vši, komáři a další podobní tvorové se rodí z potu. Stromy, keře a další rostliny se rodí ze semen.

14 Takto jsem uvedl obecný popis. Není zde možné uvádět mnoho podrobností. Poté bylo Slunce umístěno na nebe, aby vycházelo na východě. Pak byly stvořeny světové strany vesmíru.

15 Prána (životní vzduch) není samostatný živel. Je zahrnut ve vzduchu (vāju). Prána je pěti druhů: prána, apána, samána, udána a vjána. Různé části hmotné přírody, od mahat-tattvy po živel země, mohou být považovány za jediný celek. Přesto, když probíhají různé činnosti hmotné přírody, mohou být považovány za oddělené jednotky.

16 Osm živlů se mění v šestnáct. Pánovou energií se falešné ego mění ve zvuk. Ze zvuku se projevují nebe a hmatový vjem. Z hmatového vjemu se projevují vzduch a tvar. Z tvaru se projevují oheň a chuť. Z chuti se projevují voda a vůně. Z vůně se projevuje země. Pět smyslových předmětů, a to zvuk, hmatový vjem, tvar, chuť a vůně, je projeveno před jedenácti smysly. Smyslové předměty se jeden po druhém projevují v hrubohmotných živlech. V éteru je projeven jen jeden smyslový předmět, a to zvuk. Ve vzduchu jsou projevené zvuk a hmatový vjem. V ohni jsou projevené zvuk, hmatový vjem a tvar. Ve vodě jsou projevené zvuk, hmatový vjem, tvar a chuť. V zemi jsou projevené zvuk, hmatový vjem, tvar, chuť a vůně. Ve smrti-šástrách je pět smyslových předmětů někdy považováno za jeden celek. Na druhou stranu jsou také považovány za oddělené. Smyslové předměty jsou považovány za zdroj hrubohmotných živlů. Proto jsou odlišné od hrubohmotných živlů. Tak jsou hmotná příroda (prakrti), mahat-tattva, falešné ego, jedenáct smyslů, pět smyslových předmětů a pět hrubohmotných živlů považovány za 24 hmotných živlů.

17 Hmotná příroda, mahat-tattva, falešné ego a pět hrubohmotných živlů jsou složky hrubohmotného těla. Jedenáct smyslů je jako šperky na hrubohmotném těle. Pět smyslových

předmětů, jedenáct smyslů a prána jsou považovány za součást jemnohmotného těla.

18 Hmotné tělo ovládané vědomím se projevuje, koná činnosti a nakonec zanikne. V těle jsou vjemy a činnosti, ale jsou pod kontrolou vědomí, tak jako je manželka ovládána manželem. Hmotné tělo je stvořeno z prakti a dalších hmotných živlů. Nemá žádné jiné složky. Hmotné tělo je jako hliněná koule. Neliší se od hliněné nádoby nebo jiné podobné věci. Tímto způsobem se počítají součásti těla. Není tomu jinak. V těle jsou přítomny jak příčina tak její následek. Neliší se. Logici říkají, že se příčina a následek liší tak jako osnova a útek z tkalcovského stavu. To není pravda. Nejsou rozděleny tímto způsobem. Sánkhjoví filozofové říkají, že příčina a následek jsou odlišné i totožné. To také není pravda, protože to odporuje výrokům písma. Závěr tedy je, že příčina a následek se od sebe neliší.

Pañčama kirana
Pátý paprsek světla
Kála-tattva-nirúpana
Čas

1 Nyní budeme diskutovat čas. Čas je specifický hmotný faktor, který je nezávislý na třech kvalitách přírody. Skládá se z minulosti, přítomnosti a budoucnosti a má souběžnost, zpoždění, rychlost a další aspekty. Je příčinou vzniku a zániku hmotného vesmíru je. Je jako otáčející se kolo, kolo, které má paprsky začínající sekundou a končící věky. Je popsán v následujících slovech šruti-šástry: „Pán Višnu je vládcem času. Ví všechno. Má všechny transcendentní vlastnosti.“

Šrímad Bhágavatam (10.3.26) uvádí: „Ó Ty, jenž jsi počátkem hmotné energie, toto úžasné stvoření funguje pod kontrolou mocného času, který je rozdělen do sekund, minut, hodin a roků. Tento faktor času, který se rozprostírá po mnoho miliónů let, je jen jiná podoba Pána Višnu. Pro své zábavy jednáš jako vládce času, ale jsi zdrojem veškerého štěstí. Dovol mi se Ti plně odevzdat.“

Smrti-šástra uvádí: „Hmotný vesmír je jako kolo. Čas je jako kolo.“

Čas je mocný a věčný. Šruti-šástra uvádí: „Ó vznešený, předtím, než byl stvořen hmotný vesmír, existoval čas.“

Čas působí všude. Šruti-šástra uvádí: „V hmotném světě není místo, kde není přítomen čas.“

Čas ovládá hmotný svět. Přesto je sám pod kontrolou Nejvyšší Osobnosti Božství. To potvrzuje pasáž začínající „gjah kála-kálah“ ve šruti-šástře a také Šrímad Bhágavatam 10.3.26. Obě pasáže jsou citované výše. Čas nemá žádnou moc v duchovním světě.

Šrímad Bhágavatam (2.2.17) uvádí: „V tomto transcendentním stavu labdhopašánti neexistuje nadřazenost ničivého času, který ovládá i nebeské polobohy, kteří jsou zmocněni vládnout světským tvorům.“

Šaštha kirana
Šestý paprsek světla
Karma-tattva-nirúpana
Činnost

1 Nyní budeme diskutovat karmu (činnost). Cílem některých činností je zbožnost. Cílem jiných je hmotný požitek. Některé přinášejí reakce, které jsou ve vegetačním klidu jako semena. V jiných činnostech reakce již začaly klíčit. Vedánta-sútra uvádí: „Pokud někdo říká: před stvořením hmotného světa nebyly žádné činnosti“, pak odpovídám: „Ne. To není pravda. Činnosti jsou věčné. Nikdy neměly počátek.“

Činnosti jsou dvojího druhu: příznivé a nepříznivé. Nepříznivé jsou činnosti zakázané ve

Védách. Tyto činnosti přinášejí nežádoucí následky. Vedou konatele do pekla. Příznivé činnosti Vedy povzbuzují. Přinášejí splnění specifických tužeb. Například, jestliže si někdo přeje žít na Svargaloe, měl by provést džjótištoma-jagju. Pronášení gájatri-mantry a provádění agni-hoter jsou příklady příznivých činností, které mají být prováděny pravidelně (nitja). Provádění konkrétní jagji pro získání syna je příklad příznivé činnosti určené pro konkrétní příležitost (naimittika). Následování čandrájanového půstu je příklad příznivé činnosti míněné jako odčinění hříchu (prajasčitta). Tímto způsobem existuje mnoho druhů příznivých činností. Osoba, která si přeje dosáhnout osvobození, by se měla vyhnout zakázaným činnostem, neboť se stanou překážkami na cestě k osvobození. Příznivé činnosti by měly být prováděny neustále, neboť očišťují srdce a mysl.

2 Transcendentní poznání ničí reakce všech příznivých i nepříznivých činností. Čhándogja Upanišad uvádí: „Proto osoba s transcendentním poznáním není nikdy dotčena karmickými reakcemi. Tak jako koule z bavlny shoří v ohni, všechny její hříchy jsou spáleny na popel. Tak jako se lotosového listu nikdy nedotkne voda, osoba s transcendentním poznáním není nikdy dotčena hříšnými reakcemi.“

Tímto způsobem jsou zničeny hříšné i zbožné karmické reakce. Brihad-áranjaka Upanišad uvádí: „Osoba překoná zbožné i hříšné karmické reakce a dosáhne osvobození.“

Tímto způsobem osoba s transcendentním poznáním překonává zbožné i hříšné karmické reakce. To znamená, že všechny její karmické reakce jsou zničeny. Je zbavena všech minulých karmických reakcí.

3 Když se transcendentním poznáním osoba zbavuje minulých karmických reakcí, dosáhne lotosových nohou Pána Krišny. Těší se věčnému štěstí a věčně zůstává s Ním v duchovním světě. Nikdy se nevrací do hmotného světa. Šruti-šástra uvádí: „Ten, kdo zná Nejvyššího, dosáhne duchovního světa.“

Šruti-šástra (Švetášvatara Upanišad 3.8) uvádí: „Znám toho Nejvyššího Pána, Osobnost Božství, který je transcendentní všem hmotným pojetím temnoty. Pouze ten, kdo Ho zná, překoná pouta rození a umírání. Neexistuje žádná jiná cesta k osvobození než toto poznání této Nejvyšší Osoby.“

Šruti-šástra uvádí: „Ten, kdo odejde do duchovního světa, se tam těší všem duchovním požitekům. Nikdy se nevrací do tohoto hmotného světa.“

4 Poznání je dvojího druhu: poznání viditelného světa (parokša) a poznání přesahující viditelný svět (aparokša). Aparokša oplývá transcendentní blažeností. Toto poznání je stejné jako oddaná služba. Gópála-tápaní Upanišad uvádí: „Nejvyšší Pán, Osobnost Božství, který je věčný a oplývá transcendentním poznáním a blažeností, je dosažen oddanou službou.“

Mnoho oddaných dosáhlo Nejvyššího Pána, Osobnosti Božství, přímo. Sdružováním se se vznešenými oddanými a konáním čistých oddaných činností, které začínají nasloucháním a opěvováním Pánovy slávy, se v srdci očistili a dosáhli útočiště u nohou Pána Krišny.

Šrímad Bhágavatam (2.2.37) uvádí: „Ti, kteří pijí sluchem, zcela naplnění nektarovým poselstvím Pána Krišny, milovaní oddaní, očistí znečištěný cíl života známý jako hmotný požitek, a tak se vrátí k Bohu, k Jeho lotosovým nohám.“

5 Těchto pět pravd je popsáno ve slovech Šrí Višnu Purány: „Ó bráhmano, hmotná příroda i individuální duše se liší od transcendentní podoby Nejvyšší Osobnosti Božství. Hmotný svět je stvořen a zničen časem. Živé bytosti získají výsledky svých vlastních činností. **Osoba, která zná těchto pět pravd, která je bohatá na oddané činnosti popsané v písmech a čistá v srdci, dosáhne nohou Pána Krišny. U nohou Pána Krišny je věčně slavná a šťastná.**“

Epilog

Nechť Pán Krišna, který se v tomto světě zjevil jako Pán Čaitanja Maháprabhu a jehož milost očistila a potěšila Gadžéndru a Mahárádže Pratáparudru, vždy sídlí v našich srdcích.

S pronášením jména Rádhá-Dámódara (svého gurua v gaudíja vaišnavské sampradáji) jistý bráhmana nabízí tuto Vedánta-sjamantaku Šrímatí Rádharání. Doufá, že ji tato kniha potěší.

Takto končí Šrí Vedánta-sjamantaka.